

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2022

VLASTA KOLÁTKOVÁ

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminologie

Pojistný podvod – kriminologický pohled

Diplomová práce

Insurance fraud – criminological view

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. JUDr. Ivana Zoubková, CSc.

AUTOR PRÁCE

Bc. Vlasta Kolátková

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 23. 02. 2022

Bc. Vlasta KOLÁTKOVÁ

PODĚKOVÁNÍ

Velmi děkuji vedoucí mé diplomové práce doc. JUDr. Ivaně Zoubkové, CSc, za cenné rady, postřehy, podněty a doporučení, děkuji za jejich velký přínos. Děkuji za telefonické i písemné konzultace, kterým věnovala svůj čas, aby mě podpořila. Také bych chtěla poděkovat Generali České pojišťovně, a. s. za její přínos pro empirickou část mé diplomové práce.

ANOTACE

Práce se zabývá trestným činem pojistného podvodu dle § 210 trestního zákoníku. Na problematiku je nahlíženo z kriminologického hlediska i z trestněprávního. V teoretické části práce je uvedena charakteristika pojistného podvodu, dále je zde popsána osoba pachatele pojistných podvodů a časté znaky u tohoto trestného činu. V práci jsou popisovány tři nejčastější oblasti pojistných podvodů, kterými jsou životní pojištění, pojištění majetku a pojištění vozidel. Práce se zabývá jejich charakteristikou a jakými způsoby jsou nejčastěji páchany. Součástí teoretické části je také graficky vyjádřeno, jakou dynamiku, strukturu a stav má trestný čin pojistného podvodu. V empirické části jsou uvedena data z dotazníku, které poskytla Generali Česká pojišťovna a. s.. Tato data jsou srovnávána v letech 2018 až 2020, jelikož cílem této práce je zjistit, jestli celosvětová pandemie Covid-19 měla vliv na páchaní trestného činu pojistného podvodu.

KLÍČOVÁ SLOVA

pojistný podvod * Covid-19 * organizovaný zločin * pojištění majetku * životní pojištění * pojištění vozidel * majetková kriminalita

ANNOTATION

The thesis deals with the criminal offense of insurance fraud according to §210 of the Criminal Code. The issue is viewed from a criminological and criminal point of view. The theoretical part of the thesis presents the characteristics of insurance fraud, then describes the person of the perpetrator of insurance fraud and the common features of the crime. The thesis describes the three most common areas of insurance fraud, namely life insurance, property insurance and vehicle insurance. The work deals with their characteristics and in what ways they are most often committed. The theoretical part also graphically expresses the dynamics, structure and status of the crime of insurance fraud. The empirical part presents data from a questionnaire provided by one of the insurance companies on the Czech market. These data are compared between 2018 and 2020, as the

aim of this work is to determine whether the global pandemic Covid-19 had an impact on the crime of insurance fraud.

KEYWORDS

insurance fraud * Covid-19 * organized crime * property insurance * life insurance
* vehicle insurance * property crime

OBSAH

Úvod	8
1. Pojem pojistný podvod z hlediska trestněprávního – de lege lata	10
1. 1. Vývoj pojistného podvodu § 250a trestního zákona do podoby § 210 trestního zákoníku	15
1. 2. Srovnání s obecnou skutkovou podstatou podvodu	18
2. Vymezení pojmu pojistný podvod z hlediska kriminologického	19
3. Fenomenologie trestného činu pojistný podvod dle § 210 trestního zákoníku dle skutků a pachatelů	22
4. Pandemický rok 2020 s Covid-19	29
4. 1 Teorie anomie podle Émile Durkheima – vliv pandemie	31
4. 2. Jak pandemie ovlivnila pojistné podvody. Srovnání let 2018, 2019 a 2020	34
5. Charakteristika pachatele pojistného podvodu	40
5. 1 Z hlediska trestněprávního	40
5. 2. Z hlediska kriminologického – časté znaky	41
6. Etiologie pojistného podvodu	42
7. Organizovaný zločin na poli ekonomické/finanční kriminality	45
8. Prevence před pojistnými podvody, popř. jak eliminovat jejich počty	47
9. Pojistný podvod de lege ferenda	56
10. Vyhodnocení dat z dotazníku od Generali Česká pojišťovna a. s. Srovnání let 2018-2020	57

11. Závěr	62
12. Seznam použité literatury a zdrojů	64
13. Seznam grafů	67
14. Seznam tabulek	67
Přílohy – vyplněný dotazník od Generali Česká pojišťovna a. s.	

ÚVOD

Téma mé práce je pojistný podvod – kriminologický pohled. Konkrétně tato práce je zaměřená na téma, jaký dopad na počet pojistných podvodů má situace, kterou pachatelé těchto podvodů nemohou ovlivnit. Situací mám na mysli současnou celosvětovou pandemii – Covid-19. Chtěla bych se zaměřit na roky 2018 a 2019, abych pomocí statistik doložila počty pojistných podvodů v kategoriích majetkového pojištění, životního pojištění a pojištění vozidel. A poté bych se zaměřila právě na rok 2020, který můžeme označit celý za pandemický. Chtěla bych zjistit, do jaké míry pandemie ovlivnila počty pojistných podvodů.

Téma pojistného podvodu je nejen zajímavé, ale velmi aktuální. Pojistné podvody již zdaleka nejsou ničím výjimečným a v majetkové trestné činnosti mají bohužel své pevné místo. Pojistné podvody jsou páčány čím dál promyšleněji a sofistikovaněji. A není ani ničím ojedinělým, že právě pojistné podvody jsou aktuálním tématem i pro organizované skupiny.

Informace o pojistných podvodech jsem čerpala pomocí dotazníku. Vybranou pojišťovnou je jedna z největších na českém trhu – Generali Česká pojišťovna a. s. Zároveň mi stěžejně pomohly statistiky Policie ČR ohledně počtů pojistných podvodů. A dalším zdrojem dat a čísel byla Česká asociace pojišťoven, která eviduje také na svých webových stránkách počty pojistných podvodů a hodnoty způsobených škod.

Na základě výše uvedených zdrojů bych chtěla dojít k závěru, zdali tzv. pandemický rok 2020 byl opravdu poznamenán přísnými restrikcemi a vyhlášeným nouzovým stavem. Jestli počty pojistných podvodů klesly či naopak stouply. A také zdali tzv. lockdown, který nás všechny postihl na několik týdnů, opravdu výrazně zamezil tomu, aby pachatelé od svých jednání upustili.

A samozřejmě nesmím zapomenout zohlednit legislativní změnu, která se stala účinnou 01. 10. 2020. Její podstata tkví v tom, že dolní hranice škody nikoli nepatrně se zvýšila z původních 5.000 Kč na 10.000 Kč.

Také bych se ráda zaměřila na prevenci. Je nutné pojistným podvodům předcházet, jelikož způsobují finanční škody velkého rozsahu, ale také pachatelé svým jednáním poškozují dobré jméno institucí poskytující služby v oblasti pojištění.

1. Pojem pojistný podvod z hlediska trestněprávního – de lege lata

Pojistné podvody nejsou v dnešní době ničím výjimečným. Bohužel se páchají dnes a denně a sice u různých kategoriích pojištění, jakými jsou např. pojištění vozidel, životní pojištění, pojištění majetku a další. Pro podrobné a co nejpřesnější informace a data ohledně pojistných podvodů je nutné nejprve vymezit pojem pojistný podvod. V první řadě je podstatné, jak na pojistný podvod pohlíží legislativa a jak ho vymezuje. O pojistném podvodu hovoří trestní zákoník, konkrétně v § 210 pojistný podvod.

Kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí

a) v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy,

b) v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo,

c) při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.¹

Samozřejmě zákon hovoří o dalších podmínkách potrestání v případech, kdy se pachatel dopustí pojistného podvodu a je potrestán podle výše či rozsahu způsobené škody nebo jakou součástí organizované skupiny.

Co vlastně znamená pojištění? A proč osoby pojistné smlouvy uzavírají? Jde o ochranu před skutečnostmi, které se dějí nahodile a se kterými nepočítáme. Tyto skutečnosti se týkají majetku. A s odkazem na občanský zákoník víme, že každá osoba má právo vlastnit majetek. V případě, že se ony skutečnosti stanou, mohou nám značnou mírou zasáhnout do našeho rozpočtu. A proto tzv. pojištěnci uzavírají pojistné smlouvy, aby v případě pojistné události byly kryti a náklady vzniklé pojistnou událostí uhradily pojišťovny a pojištěné osoby se na ni podílely např. jen spoluúčastí, která je oproti škodě z pojistné události jen malou částí a pojištěnce finančně „nezničí“.

¹ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1228.

Samozřejmě záleží na druhu pojištění a předmětu pojištění, ale je třeba zmínit, že pojistné smlouvy tedy pojištění chrání i před úmyslným jednáním osoby pojištěné. Jedná se o pojištění odpovědnosti vozidel, které je povinné ze zákona.²

Z hlediska trestně právního je důležité vymezit si základní pojmy:

Objekt – pod tímto pojmem rozumíme majetek pojišťovny. Je třeba zdůraznit, že nehovoříme o majetku pojištěného, na který byla uzavřena pojistná smlouva. V případě pojistného podvodu by se totiž jednalo o majetek, na který byla již pojistná smlouva uzavřena s podvodným úmyslem.

Pojistitel – jedná se vždy o právnickou osobu, která má oprávnění poskytovat služby v oblasti pojišťovnictví.

Pojistník – zde hovoříme o osobě, která uzavřela pojistnou smlouvu s pojistitelem, tedy pojišťovnou.

Pojištěný – v tomto případě hovoří zákon o osobě, na kterou se vztahuje ona pojistná smlouva tedy pojištění. Pojistit můžeme majetek, zdraví, život či odpovědnost za škodu. Z uvedeného vyplývá, že pojištěný a pojistník mohou být dvě rozdílné osoby.

Oprávněná osoba – pokud dojde k pojistnému plnění vyplývající z pojistné smlouvy, je osoba, která toto plnění obdrží právě tou oprávněnou osobou.

Obmyšlený – v případě, že oprávněná osoba zemře, obdrží pojistné plnění osoba obmyšlená.³

Za zmínku také stojí právní předpis: zákon č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě. V tomto právním předpisu senachází další důležité pojmy a bližší specifikaci smluvních vztahů v rámci pojištění.

Rozlišujeme dvě základní formy smluvního pojištění, kterými jsou:

² DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1229.

³ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1229.

a) Pojištění dobrovolné – obě strany, které pojistnou smlouvu uzavírají, mají rovné postavení

b) Pojištění povinné – vzniká na základě konkrétního právního předpisu v případech, kdy hrozí zvýšené riziko

Kromě forem smluvního pojištění hovoříme ještě o druzích pojištění:

a) Pojištění škodové – jedná se o pojištění soukromé v případě, kdy vznikla pojistná událost a má být vyplacena náhrada

b) Pojištění obnosové – opět jde o pojištění soukromé, ovšem zde je vyplacena dohodnutá částka, v případě, že vznikla pojistná událost. Oprávněná osoba získá částku, která je nezávislá na vzniku či rozsahu škody.

c) Pojištění věci/jiného majetku

d) Pojištění osob

I o druzích pojištění hovoří již zmíněný zákon č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě.⁴

Abychom mohli hovořit o pojistném podvodu, musí být naplněna podstatná podmínka. Pachatel je trestně odpovědný za trestný čin pojistného podvodu podle § 210 trestního zákoníku v případě, že při uzavření pojistné smlouvy, ze které vzniká nárok na pojistné plnění, uvedl nepravdivé či zkreslené údaje nebo naopak důležité informace zamlčel. Takto může jednat nejen při podpisu smlouvy, ale také v případě její změny nebo při uplatňování nároku na pojistné plnění. Pokud takto pachatel jedná, naplnil tzv. objektivní stránku trestného činu.

Co se týká subjektivní stránky trestného činu, stačí pachateli, aby jeho jednání bylo nepřímou úmyslné.⁵

Pojistný podvod můžeme charakterizovat i jako uvedení v omyl. Pokud hovoříme konkrétně o pojistném podvodu, je uvedení v omyl následující: Uvedení v omyl nebo využití omylu ve faktu činnosti či události – pachatel využívá mylných představ anebo tyto mylné představy vyvolává. Jinými slovy, v pojistné smlouvě

⁴ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1230-1231.

⁵ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1233.

uvádí nepravdivé údaje. Také může tyto nepravdivé údaje uvést ve chvíli, kdy žádá o vyplacení pojistného plnění.⁶

Světový fenomén, který se mezi kriminálními jevy čím dál víc objevuje, je organizovaný zločin neboli páchání trestné činnosti jako organizovaná skupina, potažmo pachatel je člen organizované skupiny. Podle trestního zákoníku je spáchání trestného činu jako člen organizované skupiny podmínkou k vyšší trestní sazbě. Podmínka pro existenci organizované skupiny není, že všichni její členové musí být i spolupachateli trestného činu. Členy organizované skupiny mohou být i účastníci na trestném činu.

Spolupachatel trestného činu je ten, kdo jednal úmyslně s další osobou či dalšími osobami. Každá osoba je odpovědná za trestný čin, jako by jej spáchala sama.

Účastníkem na trestném činu je ten, kdo úmyslně zosnoval či řídil trestný čin, proto osobu označujeme organizátor. Dále je účastníkem ten, kdo vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin, taková osoba je označována jako návodce. A účastníkem je také ten, kdo umožnil či usnadnil jinému spáchání trestného činu, v tomto případě hovoříme o osobě pomocníka.

Pomocník může pachateli pomoci tím, že mu např. opatří nástroje ke spáchání trestného činu, odstraní překážky, které by pachateli mohli komplikovat páchání trestné činnosti. Může také hlídat při páchání trestného činu, aby je nikdo nepřistihl. Pomocník může také záměrně vylákat osobu poškozenou na místo činu. Všechny tyto formy účastenství platí i pro pokus spáchání trestného činu. Spolupachatelství i účastenství dle trestního zákoníku platí samozřejmě i pro trestný čin pojistného podvodu dle § 210.⁷

⁶ CHMELÍK, Jan. Historie a současnost pojistných podvodů. *Forezní vědy Právo Kriminalistika*. Praha: 2017, roč. 2 (2), s. 169–186. ISSN 2533-4387.

⁷ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1246.

Dle trestního zákoníku je organizovanou skupinou společenství minimálně tři osob, které jsou trestně odpovědné. Jejich zločinecké uskupení má vnitřní organizační strukturu, rozdělené funkce a rozdělení činností.⁸

V § 210 pojistný podvod v dalších odstavcích jsou uvedeny podmínky vyššího trestu. Hovoříme o kvalifikovaných skutkových podstatách. Jsou to podmínky, za kterých dostane pachatel vyšší trestní sazbu. K těmto podmínkám patří také výše škody, které jsou uvedeny v trestním zákoníku konkrétně v § 138 odst. 1. U pojistného podvodu v odst. 2 je uvedena škoda nikoli nepatrná, jejíž minimální hodnota v současné době dle trestního zákoníku činí 10.000 Kč. Odst. 4 hovoří o větší škodě, která činí minimálně 100.000 Kč. V odst. 5c se dočítáme, že pachatel bude potrestán na dvě léta až osm let, pokud trestným činem pojistného podvodu způsobí značnou škodu, jejíž minimální hranice činí 1.000.000 Kč. A konečně odst. 6 a se vyslovuje o škodě velkého rozsahu, která má minimální hranici 10.000.000 Kč.⁹

Za zmínku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu určitě stojí také odst. 5 b, ve které se uvádí, že odnětím svobody na dvě léta až osm let bude potrestán ten, kdo spáchá trestný čin pojistného podvodu, a přitom má zvláště uloženu povinnost hájit zájmy poškozeného, vyplývá to z funkčního, pracovního či jiného právního vztahu k poškozenému. Taková zvláště uložena povinnost k poškozenému je např. ze zákona, zákonný zástupce nezletilého nebo poručník či opatrovník. Zvláště uložena povinnost může vyplývat i ze smlouvy, v tomto případě můžeme uvést zplnomocnění advokáta.¹⁰

Trest odnětí svobody pět až deset let dostane pachatel pojistného podvodu podle § 210 v případě, že spáchá zvláště závažný zločin vlastizrady. Odst. 6 b hovoří také

⁸ Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 08. ledna 2009, Trestní zákoník (úplné znění). Znění od 01. 01. 2022.

⁹ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1246-1247.

Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 08. ledna 2009, Trestní zákoník (úplné znění). Znění od 01. 01. 2022.

¹⁰ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1246.

o tom, že uvedený trest dostane pachatel v případech teroristického útoku nebo teroru, týká se i financování terorismu.

A konečně odst. 7 hovoří i o přípravě trestného činu pojistného podvodu, která je také trestná.¹¹

Pokud se pachateli podaří získat pojistné plnění z fingované pojistné události, trestní zákoník hovoří o třech vývojových stádiích. První je příprava, která je kvalifikována podle § 20. K přípravě dojde v případě, že se pachateli podaří vyvolat fingovanou pojistnou událost. Pokud pachatel uplatní nárok na pojistné plnění z fingované pojistné události, dopouští se pokusu o pojistný podvod dle § 21. A pokud se pachateli pojistného podvodu podaří získat pojistné plnění od pojišťovny z fingované pojistné události, tímto dokonil trestný čin pojistného podvodu. Zákon také pamatuje na případy, kdy jsou spáchány trestné činy souběžně. Tzn. pachatel spáchal trestný čin pojistného podvodu podle § 210 a zároveň spáchal trestný čin jiný, např. těžké ublížení na zdraví, které definuje § 145.¹²

1. 1. Vývoj pojistného podvodu § 250a trestního zákoníku do podoby § 210 trestního zákoníku

Aby mohli zákon a právní normy plnit svou funkci v plném rozsahu, je nutné, aby byli aktuální a plně odpovídali současnosti. Proto i jednotlivá zákonná ustanovení podléhají změnám a úpravám. Trestný čin pojistného podvodu není výjimkou.

Již zákon č. 140/1961 Sb. Trestní zákon hovořil o pojistném podvodu a sice v § 250a, který dříve patřil do Hlavy IX – trestné činy proti majetku. Nicméně postupem

¹¹ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1247.

¹² DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1248-1249.

času došlo i u tohoto trestného činu k zásadním změnám a doplněním. Dnes nalézáme trestný čin pojistný podvod v § 210 zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.

Pokud si srovnáme trestný čin pojistného podvodu dle zákona č. 140/1961 Sb. trestní zákon § 250a a zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník § 210 vidíme již rozdíl v 1. odstavci. Zatímco zákon z roku 1961 hovoří o pojistném podvodu v případě nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů v souvislosti pouze s uzavíráním pojistné smlouvy a při uplatnění nároku na plnění ze smlouvy, současný trestní zákoník již rozšiřuje tyto souvislosti a sice v písmenech a až c. V současnosti již zákon hovoří o spáchání pojistného podvodu nejen v případě uvedení hrubě zkreslených, nepravdivých údajů nebo zamlčení údajů při změně pojistné smlouvy, takže už nejde jen o uzavření pojistné smlouvy. Dále uvádí v odst.1 písm. b) že trestného činu pojistného podvodu dle odst. 1 se pachatel dopouští i v souvislosti s likvidací pojistné události.

Částečně se pozměnil i odst. 2. Nyní § 210 trestního zákoníku hovoří o tom, že pojistného podvodu se dopouští ten, kdo úmyslně vyvolá či předstírá pojistnou událost nebo vyvolaný stav udržuje. Rozdíl spočívá v tom, že dřívější zákon z r. 1961 nehovořil o předstírání události. Dalším doplněním je i fakt, že současný trestní zákoník upřesňuje i to, že pachatel bude potrestán v případě, že opatří sobě či jinému prospěch. Druhý odstavec také stanovuje vzniklou škodu jako škodu nikoli nepatrnou, která je v současnosti stanovena na 10 000 Kč nejméně.

Odstavec 3 nelze s původní právní úpravou srovnat, jelikož tento hovoří o potrestání pachatele odnětím svobody na 6 měsíců až 3 roky za čin uvedený v odstavcích 1 a 2 za předpokladu, že již byl v uplynulých třech letech za takový čin odsouzen nebo potrestán. Současný trestní zákoník tedy pamatuje na recidivisty, což v předešlé právní úpravě z roku 1961 v případě pojistného podvodu zcela chybí. Výše trestu ovšem zůstává stejná, nicméně v zákoně č. 140/1961 Sb. je výše trestu 6 měsíců a 3 léta odnětí svobody za způsobení škody nikoli malé, o které se v současné právní úpravě nehovoří.

V současném zákoně č. 40/2009 Sb. trestní zákoník v případě pojistného podvodu přibyl odst. 4, který hovoří o potrestání pachatele na 1 rok až 5 let odnětí svobody

nebo ukládá peněžitý trest v případě, že bude způsobena větší škoda při spáchání činu dle odst. 1 a 2. Výše škody činí v současnosti nejméně 100 000 Kč.

Současný odst. 5 se rovná odst. 4 v dřívější právní úpravě z r. 1961. Ale i zde došlo k doplnění. V každém případě v obou úpravách hovoříme o potrestání odnětím svobody na 2 léta až 8 let za předpokladu, že pachatel spáchal čin dle odst. 1 a 2 jako člen organizované skupiny. Stejně tak bude potrestán způsobí-li činem značnou škodu – v současnosti činí minimálně 1 000 000 Kč. Zvlášť závažný následek vymizel. Ovšem písmeno b) je zcela nové, hovoří o potrestání osoby, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného.

Když srovnám odst. 5 v zákoně 140/1961 Sb. a odstavec 6 v zákoně 40/2009 Sb. opět nalezneme značnou shodu, ale i zde došlo k úpravám a doplnění. Hned na úvod je úprava výše trestu odnětí svobody. Původně činila 5 až 12 let, nyní je to 5 až 10 let. Takto bude potrestán pachatel v případě, že spáchá čin dle odst. 1 a 2 a způsobí škodu velkého rozsahu, která současně od října roku 2020 činí nejméně 10 000 000 Kč.¹³ Ovšem odst. 6 je doplněn o písmeno b), které hovoří o potrestání pachatele v případě, že pachatel měl úmysl umožnit nebo usnadnit spáchání teroristického trestného činu, dále pak spáchání trestného činu financování terorismu dle § 312d trestního zákoníku a také trestného činu vyhrožování teroristickým trestným činem, jak o tom hovoří § 312f trestního zákoníku.

Zcela novým odstavcem je č. 7, který jednoznačně udává, že příprava pojistného podvodu je rovněž trestná.¹⁴

Praxe a statistiky bohužel ukazují, že výše uvedené úpravy jsou víc než nutné. Pojistné podvody jsou páčány stále promyšleněji a sofistikovaněji. Navíc se na nich podílejí i osoby, které jsou zaměstnanci pojišťoven a institucí poskytující služby v oblasti pojištění a také osoby, které pojištění zprostředkovávají, a tudíž se od nich očekává, že naopak budou dohlížet na pravdivost a správnost údajů.

¹³ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1246-1247.

¹⁴ Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 08. ledna 2009, trestní zákoník. Aktuální znění od 01. 02. 2022 – 30. 06. 2023.

Zákon č. 140/1961 Sb. ze dne 29. listopadu 1961, trestní zákon. Minulé znění od 01. 04. 2009 – 31. 12. 2009.

Proto je důležité, aby byl potrestán nejen finální dokonaný trestný čin pojistného podvodu, ale i každá dílčí činnost, která vykazuje předpoklad či fakt, že tyto činnosti vedou ke spáchání trestného činu pojistného podvodu.

1. 2. Srovnání s obecnou skutkovou podstatou podvodu

Potřeba oddělit a specifičtěji odlišit od sebe trestné činy obecného podvodu § 209 a specifických forem podvodů, kterými jsou pojistný podvod § 210, úvěrový podvod § 211 nebo dotační podvod § 212, vyvstala především v 90. letech 20. stol. V tomto období byly páčány takové trestné činy podvodů, které na základě právní úpravy obecného podvodu nemohly být dostatečně postihovány. Škody, které na základě spáchaných trestných činů podvodů vznikaly, měly již tak veliké a škodlivé následky, které ohrožovaly ekonomiku státu. Tato trestná jednání se úzce dotýkala činnosti pojišťoven a bank, a tudíž bylo nutné zasáhnout i legislativně.¹⁵

Trestný čin obecného podvodu hovoří o kriminálním jednání až v případě, že pachatel na základě omylu způsobí na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Specifické formy podvodu trestají již činy, které by mohly způsobit majetkovou újmu. Jelikož poruchy způsobené pojistným podvodem jsou v důsledku mnohem závažnější než ty, které byly spáchány na základě obecného podvodu, bylo nutné učinit taková opatření a zákonné úpravy, aby bylo kriminalizováno už i takové jednání, které k majetkové škodě vede.¹⁶

Pro konkrétnější vymezení: Jestliže bude pachatel dle trestního zákoníku § 209 potrestán za to, že způsobil na základě omylu jinému majetkovou škodu, dle § 210 pojistného podvodu bude pachatel potrestán již za to, že uvedl či uváděl nepravdivé údaje nebo je zamlčí, a to už i ve fázi uzavírání pojistné smlouvy.

¹⁵ FENYK, Jaroslav, Roman HÁJEK, Igor STRÍŽ, Přemysl POLÁK. *Trestní zákoník a trestní řád. Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou*. 1. díl Trestní zákoník. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-802-4. s. 836.

¹⁶ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1250.

2. Vymezení pojmu pojistný podvod z hlediska kriminologického

Pokud bychom chtěli pojistný podvod někam začlenit z hlediska kriminologického, řadíme jej mezi majetkovou kriminalitu. I tuto si můžeme rozdělit na dvě skupiny. Trestné činy, které spočívají v tom, že pachatel se chce obohatit na úkor poškozeného a druhou skupinu tvoří pachatelé, kteří poškozují majetek poškozeného. Pojistný podvod § 210 trestního zákoníku patří do první skupiny majetkové kriminality, tedy trestné činy obohacující. Majetkové trestné činy nalezneme v Hlavě V. zvláštní části trestního zákoníku. Pro přesnější charakteristiku pojistného podvodu potažmo dalších majetkových trestných činů můžeme říci, že objektem jsou majetek a vlastnické vztahy.¹⁷

Cílem pojistných podvodů je nejen dosažení zisku, samozřejmě neoprávněného, ale také např. získání moci či poškozování zájmů. Nehledě na to, že dochází i ke ztrátě důvěry a zneužívání důvěry příslušných institucí, úřadů a aparátů. A právě výše uvedené podmínky vedou k tomu, abychom mohli trestný čin pojistného podvodu zařadit i do oblasti hospodářské kriminality. Hospodářská kriminalita spočívá v trestné činnosti páchané proti ekonomickým subjektům. Bohužel velmi často je tato činnost páchána za aktivní účasti osob uvnitř těchto subjektů.¹⁸

Mezi časté případy pojistných podvodů řadíme např.:

- úrazové pojištění
- pojištění staveb
- pojištění odpovědnosti za škodu apod.

Mezi nejčastější pojistné podvody řadíme podvody z pojištění vozidel. Předstírané krádeže vozidel jsou velmi častým jevem a pachatelé uvádějí nepravdivé informace. Uvádějí lživé informace ohledně výbavy vozidla, která není jeho součástí anebo je po uzavření smlouvy opět vyjmuta. Nebo se jedná o podvody

¹⁷ GRÍVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 315.

VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA, Jana HULMÁKOVÁ a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3. s. 388.

¹⁸ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA, Jana HULMÁKOVÁ a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3. s. 372-373.

na mezinárodní úrovni, kdy je vozidlo pojištěno v České republice a následně je odvezeno do zahraničí. Na našem území je pak nahlášeno odcizení vozidla.

Další případy pojistných podvodů spočívají v uvedení mylných identifikátorů vozidla již při uzavření pojistné smlouvy. A dalším případem může být uzavřena pojistná smlouva na již zcizené vozidlo, takže dochází k antikatování pojistné smlouvy. Bohužel se tak děje za spolupráce s pracovníky pojišťoven. Výjimkami nejsou ani případy, kdy pachatel pojistného podvodu předstírá, že vozidlo bylo poškozeno při dopravní nehodě nebo živelné pohromě, a přitom vozidlo bylo poškozeno již dávno předtím.¹⁹

U pojištění odpovědnosti vozidel vidíme také časté formy pojistných podvodů. Tyto probíhají pomocí zfalšovaných protokolů o dopravní nehodě. Realita je ovšem taková, že k nehodě vůbec nedošlo anebo je k prohlídce vozidla likvidátorem pojistné události předvedeno jiné vozidlo, které skutečně havarované bylo, ale není uvedeno v pojistné smlouvě.

Statistiky také uvádějí případy, kdy se pachatel dohodne se svým známým a jako viníka uvedou právě onoho známého, aby plnění šlo z jeho smlouvy o pojištění odpovědnosti. A v neposlední řadě jsou lživě uváděny opravy či výměny dílů vozidel u pojistných událostí.²⁰

Pojistné podvody se nedějí jen u vozidel, dalším druhem pojištění bývají také životní a úrazové pojištění. Podvody u těchto druhů pojistných smluv se paradoxně v České republice nedějí tak často, jak by se zdálo. A důvody jsou zcela logické. Těchto smluv nebývá v tuzemsku uzavíráno tolik. Bohužel to souvisí s nízkým příjmem a lidé už nemají volné finanční prostředky, aby si „dovolili“ životní či úrazové pojištění.

Nicméně tyto pojistné smlouvy u nás existují a pojistné podvody evidujeme také. Většinou vznikají tak, že osoba, která smlouvu uzavřela uvádí nepřesné či zkreslené informace o svém zdraví. V tom horším případě tyto údaje falšuje sám lékař. Uvádí lživé informace do zdravotní dokumentace. Také se setkáváme

¹⁹ CHMELÍK, Jan. Historie a současnost pojistných podvodů. *Forenzní vědy Právo Kriminálnístika*. Praha: 2017, roč. 2 (2), s. 169–186. ISSN 2533-4387.

²⁰ CHMELÍK, Jan. Historie a současnost pojistných podvodů. *Forenzní vědy Právo Kriminálnístika*. Praha: 2017, roč. 2 (2), s. 169–186. ISSN 2533-4387.

s případy, kdy zkreslené a lživé údaje uvádí zprostředkovatel pojištění, údaje se většinou týkají zfalšovaných datumů vzniku pojistné události. Tato data bývají upravována a pojistné smlouvy jsou uzavírány až po vzniku pojistné události.²¹

Pojistné podvody můžeme v současnosti také bohužel řadit i mezi organizovaný zločin/kriminalitu. Tyto podvody jsou páčány na mezinárodní úrovni a bohužel pro odhalení trestné činnosti jsou na vysoce profesionální úrovni. Pachatelé si počínají velmi obratně. Opravdu časté pojistné podvody nalézáme u rizikového a životního pojištění, tyto podvody spočívají v tom, že pachatelé předkládají zfalšované lékařské zprávy, které jim vyhotovují lékaři, jež jsou součástí organizovaných skupin. Z reálných případů jsou nejčastějšími pojistnými podvody z oblasti pojištění osob, kdy pachatelé předstírají úraz či onemocnění.

Dále se setkáváme s předstíranými vloupáními do bytů či domů a domáhání se pojistného plnění na základě smlouvy pojištění majetku. A samozřejmě pojištění vozidel se stává velmi častým cílem pojistných podvodů např. na základě zinscenovaných dopravních nehod.²²

Pokud bychom měli zhodnotit provádění a provedení pojistných podvodů, je nutno říci, že pachatelé si počínají čím dál zkušeněji. Jsou schopni se rychle přizpůsobit legislativě a v krátké době reagují tak, aby ji mohli obejít či najít slabé místo. Jsou velmi profesionální a trestnou činnost se jim daří krýt. Bohužel dnes již není z daleka žádnou výjimkou, že finanční kriminalita a potažmo i pojistné podvody se páchají organizovaně ve skupinách.²³

Můžeme najít hned několik důvodů, proč je finanční kriminalita tak hojně páčána formou organizovaného zločinu. A vlastně proč je finanční kriminalita čím dál rozšířenější. Odpověď nalezneme v období po revolučním, tzn. po roce 1989. Jakmile byl po revoluci vrácen majetek svým původním majitelům, měli lidé zájem svůj majetek rozmnožovat a také podnikat.

²¹ GROSS, Stanislav, Vlastimil PRŠÁL. Pojistné podvody v životním a úrazovém pojištění. *Karlovarská právní revue*. Karlovy Vary: 2007, č. 3, s. 76–77. ISBN 9771801219007.

²² CHMELÍK, Jan. Historie a současnost pojistných podvodů. *Forenzní vědy Právo Kriminalistika*. Praha: 2017, roč. 2 (2), s. 169–186. ISSN 2533-4387.

²³ BALOUN, Vladimír. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. ISBN 80-86008-69-X. s. 13.

Nicméně v komunistickém Československu před rokem 1989 nebylo možné podnikat či vlastnit majetek, kterým by člověk mohl volně disponovat zcela podle svého uvážení. Toto bylo možné jen v západních zemích. Z tohoto důvodu neexistovala ani legislativní úprava, která by podnikání či nakládání s vlastním majetkem upravovala. Toto můžeme uvést jako první důvod finanční kriminality páchané organizovaně.

Jelikož lidé neměli svůj vlastní kapitál, získávali peněžní prostředky nelegální cestou, což můžeme označit za druhý důvod páchaní finanční kriminality.

Bohužel lidé neměli ani stejné šance a příležitosti k tomu, aby disponovali financemi dle vlastního uvážení, což se stalo třetím důvodem kriminality v oblasti finanční.

Dalším důvodem je rozmáhající se korupce. V neposlední řadě hovoříme také o stavu, kdy neexistovaly žádné kontroly ani nástroje, kterými by byli finanční kriminalita a páchaní organizované trestné činnosti kontrolovány. Soudnictví bylo velmi pomalé, byl nedostatek soudců, společnost měla velice malý přehled ve věcech právních.²⁴

3. Fenomenologie trestného činu pojistný podvod dle § 210 trestního zákoníku dle skutků a pachatelů

Jinými slovy hovoříme o popisu trestné činnosti. Nás bude konkrétně zajímat majetková trestná činnost a přímo pojistné podvody podle § 210 trestního zákoníku. Pokud chceme počty trestných činů vyjádřit v číslech či grafech je nutné upřesnit následující informace. Statistická data jsou relativní. Pokud vycházíme ze statistik, musíme mít na zřeteli fakt, že policejní statistiky a justiční statistiky nejsou totožné. A to je důležité pro následující data, jelikož pojistný podvod spadá pod majetkové trestné činy v Hlavě V. trestního zákoníku. Nicméně policejní statistiky

²⁴ BALOUN, Vladimír. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. ISBN 80-86008-69-X. s. 36-43.

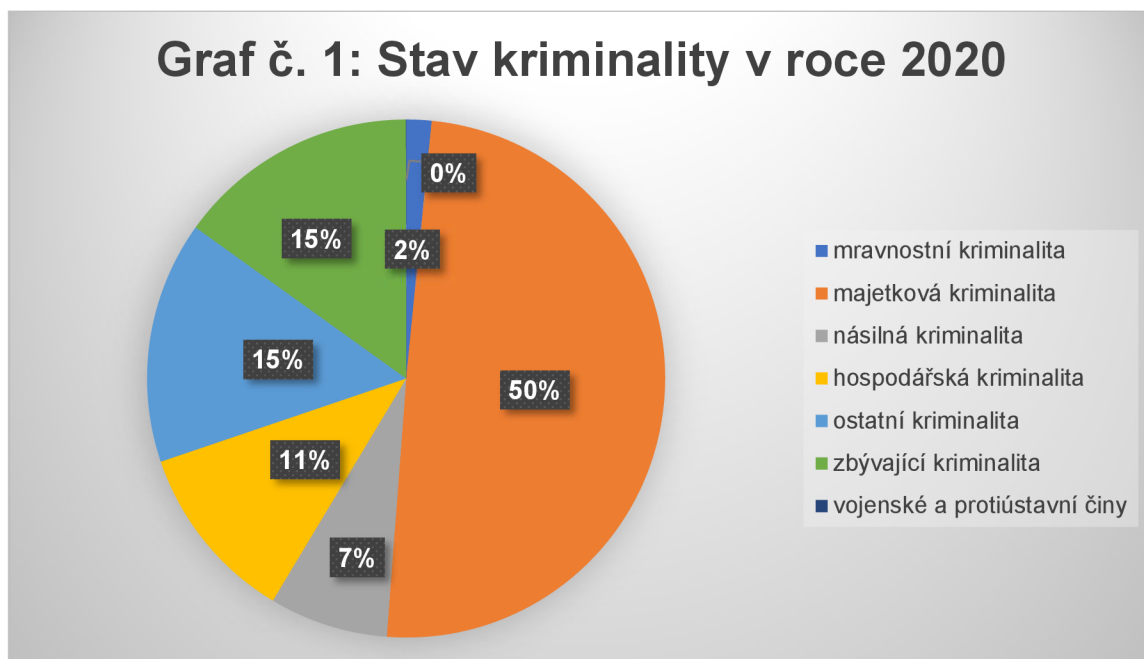
neuvádí pojistný podvod ve statistikách majetkové kriminality, ale eviduje je jako hospodářské trestné činy.

Nesmíme také zapomínat, že za poslední léta se změnila spodní hranice pro majetkové trestné činy tzn. aby šlo o trestný čin pojistného podvodu, musí být způsobena škoda nikoli nepatrná, jejíž spodní hranice od 01. 10. 2020 činí 10.000 Kč. Do této doby činila spodní hranice 5.000 Kč.

A dalším relevantním aspektem je fakt, že pokud bychom chtěli kriminalitu srovnávat na mezinárodní úrovni, musíme mít na paměti, že každá země má svou úpravu statistik podle vlastní legislativní úpravy, tudíž se s velkou pravděpodobností budou od sebe lišit.²⁵

Pokud bychom si měli představit, jaké zastoupení má trestný čin pojistného podvodu v celkové kriminalitě, ideálně nám k tomu poslouží následující graf. Pro aktuální představu využijeme data z roku 2020.

Celkový počet registrovaných trestných činů za rok 2020 bylo 165.525.

²⁵ GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s 316-317.

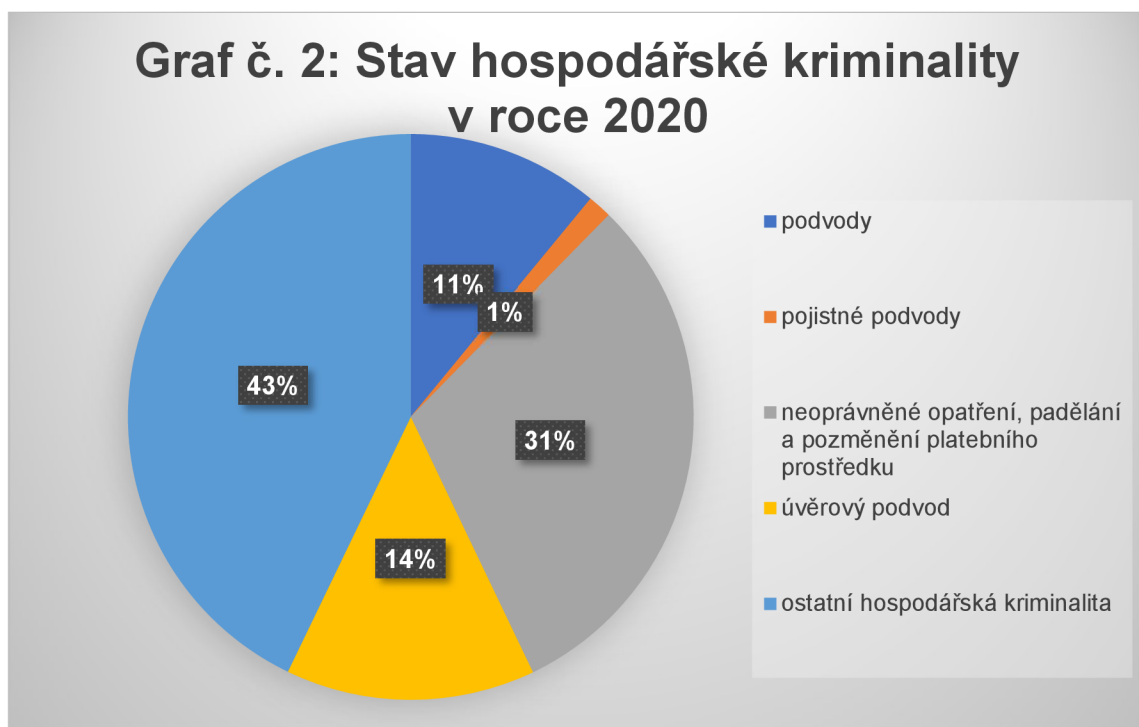
Zdroj dat: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

Pokud se podíváme na procentuální vyjádření, na první pohled vidíme, že majetková kriminalita tvoří 50 % tedy polovinu z celkové kriminality. S 11 % procenty se setkáváme u hospodářské kriminality. Nezanedbatelné číslo tvoří násilná kriminalita a sice 7 %.

Po patnácti procentech mají ostatní kriminalita, do které řadíme např. trestné činy výtržnictví podle § 358 a § 359, nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů § 283 a další a zbývající kriminalita ve které se nalézají např. trestné činy dopravní nehody silniční nedbalostní podle § 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360.

Podstatný údaj je pro nás právě majetková kriminalita, jelikož trestný čin pojistný podvod podle § 210 spadá právě do majetkové kriminality, jak určuje trestní zákoník Hlava V.

Nicméně ve statistikách policie ČR se trestný čin pojistný podvod eviduje v hospodářské kriminalitě, proto se v dalším grafu podíváme blíže na hospodářskou kriminalitu, abychom viděli, jaké procento zastávají právě pojistné podvody.

Zdroj dat: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

Na grafu vidíme, že velkou část hospodářských trestných činů zahrnují neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku. Jde o 1/3 ze všech hospodářských trestných činů, což je podstatná část celku. Za zmínku určitě stojí trestný čin úvěrový podvod, který zaujímá 14 % z celku. Běžné podvody mají také nezanedbatelnou část z celku a sice 11 %. A konečně pojistné podvody, které nás zajímají nejvíc, mají 1 % z celkové hospodářské kriminality.

Pro srovnání se můžeme podívat na stejný graf, jen z roku 2017.

Zdroj dat: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

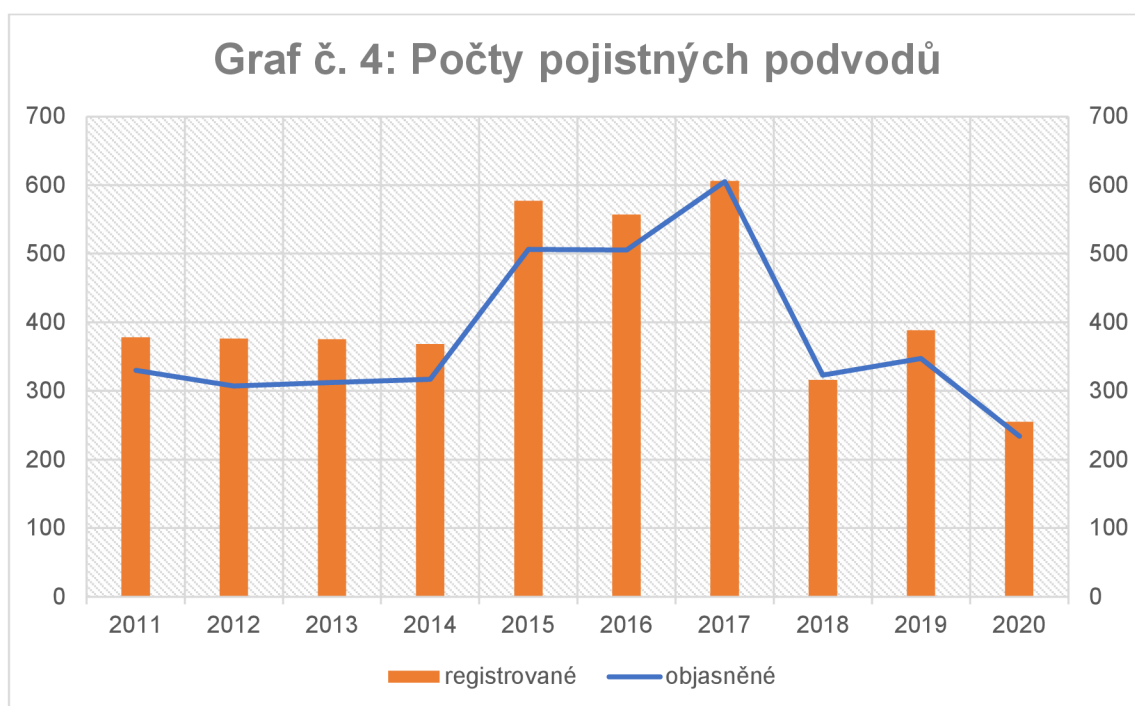
Co se týká ostatní hospodářské kriminality v roce 2017, zaujímá stejných 43 % jako v roce 2020. Úvěrové podvody v roce 2020 klesly o 2 % oproti roku 2017. V roce 2020 klesly i běžné podvody a sice o 3 %. Naopak trestný čin neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku v roce 2020 stoupl o 6 %.

Dobrou zprávou je i fakt, že pojistné podvody v roce 2017 byly na dvou procentech, zatímco v roce 2020 klesly již na 1 %.

Nyní se podíváme na pojistné podvody blíže. Následující grafy nám ukáží, jak se vyvíjela situace pojistných podvodů za deset let.

Pro konkrétní představu uvádím níže uvedený graf, který znázorňuje vývoj pojistných podvodů za posledních deset let, tj. mezi léty 2011 až 2020. Graf znázorňuje, jaký byl vývoj nejen registrovaných případů pojistných podvodů ale i počet objasněných případů. Na grafu je vidět, že od roku 2011 do roku 2014 jsou počty pojistných událostí na podobné úrovni a sice nad tři sta případů, které byly objasněny. Od roku 2015 počet objasněných případů pojistných podvodů značně narostl a sice o 59,62 % oproti roku 2014.

V dalších letech počty i nadále vzrůstají až do roku 2017. V roce 2018 je počet objasněných pojistných podvodů 323, klesly tedy téměř o polovinu v porovnání s rokem 2017. Sestupná tendence trvá do roku 2020, kdy je z celé dekády let počet objasněných pojistných podvodů nejnižší, jelikož se dostal pod 250 případů.

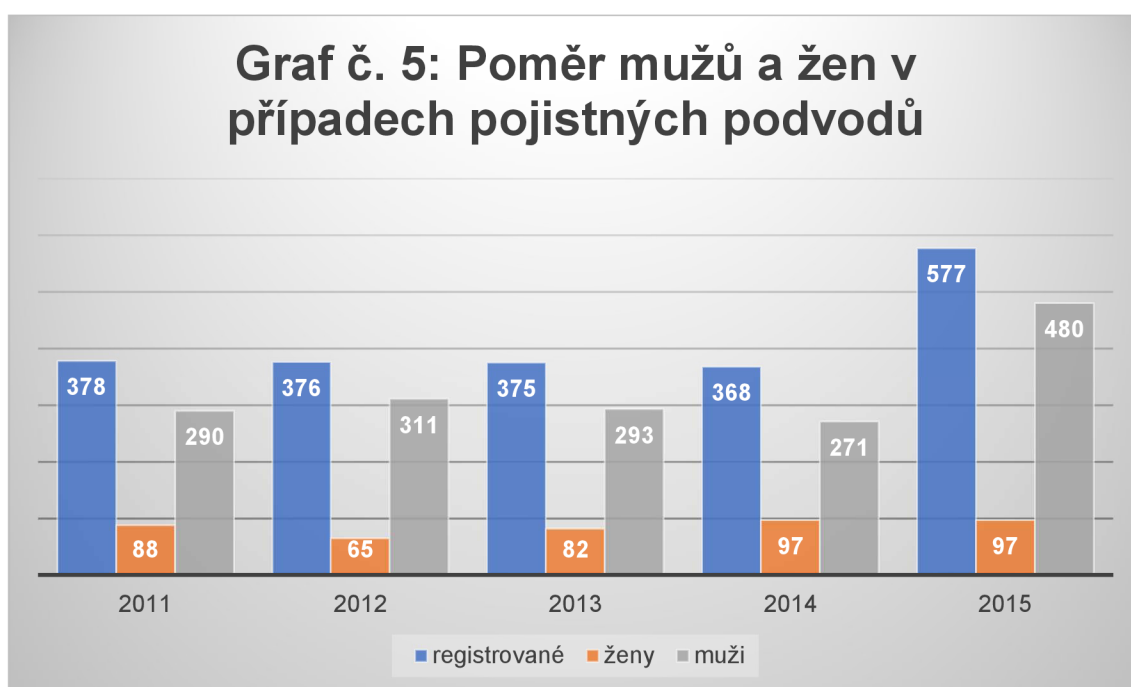

Zdroj dat: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

Pokud se podíváme na procenta objasněnosti, zjistíme, že je opravdu vysoká. Za celých deset let neklesla pod 80 %. S přibývajícimi léty můžeme vidět, že

objasněnost dokonce stoupá (hovoříme o všech objasněných případech tedy i těch dodatečně objasněných). V roce 2017 je dokonce na 99 % a i v dalších letech se pohybuje okolo 90 %.

Zajímavý pohled na trestný čin pojistného podvodu je i z hlediska pachatelů a sice podle pohlaví. Níže uvedený graf nám ukazuje, v jakém měřítku páchají pojistné podvody ženy a v jaké míře muži. Vycházím ze všech registrovaných případů pojistného podvodu. Na první pohled je vidět, že ve velké míře páchají pojistné podvody muži, ale podíl žen není také zanedbatelný. V grafu jsou uvedeny údaje za 5 let – od roku 2011 do roku 2015.

Zdroj dat: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

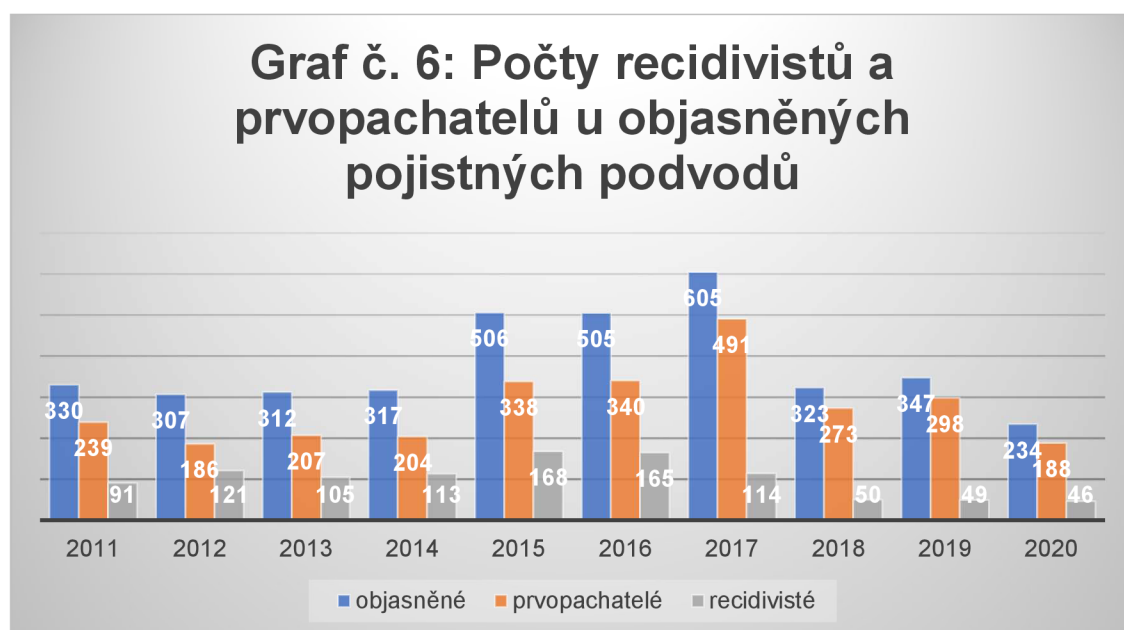
Počty registrovaných pojistných podvodů jsou mezi lety 2011 a 2014 přibližně stejné, tj. průměrně 370 případů. V roce 2015 došlo k výraznému nárůstu. Přesto se počet žen nijak výrazně nezvýšil. Když se podíváme na konkrétní čísla, tak nám jen potvrdí, že výrazný vzestup mezi ženami u registrovaných pojistných podvodů nenastal.

V roce 2011 byl počet stíhaných žen 88, v roce 2012 to bylo „pouhých“ 66 žen. O rok později opět počet žen nepatrně stoupl a sice na 82. A podstatný údaj je ten,

že v letech 2014-2015 je počet žen mezi stíhanými za pojistný podvod byl stejný a to 97.

A když se podíváme na počet registrovaných pojistných podvodů v těchto letech, zjistíme, že v roce 2014 to bylo 368 a v roce 2015 jich bylo 577. Z tohoto důvodu můžeme říci, že počet žen mezi stíhanými za pojistný podvod v letech 2011 až 2015 neměl rozhodně vzrůstající tendenci.

Další pohled na strukturu trestného činu pojistného podvodu je z hlediska prvopachatelů a recidivistů.

Zdroj dat: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

Výše uvedený graf nám ukazuje, jaký je poměr pachatelů a sice mezi recidivisty, tj. pachateli, kteří páchali trestnou činností již v minulosti a mezi prvopachateli, tj. pachateli, kteří spáchali trestný čin poprvé.

Když se na graf podíváme, uvidíme, že mezi lety 2011 a 2016 se pachatelé recidivisté se pohybují okolo 1/3 ze všech objasněných pojistných podvodů (objasněnými případy je myšleno celkem objasněno, tedy včetně dodatečně objasněných).

Od roku 2017 počet recidivistů mezi pachateli pojistných podvodů podstatně klesl a dostal se na cca 1/5 ze všech objasněných případů. Můžeme si to vyjádřit i číselně: v roce 2017 bylo celkem objasněných pojistných podvodů 605 včetně dodatečně objasněných. Pachatelů mezi recidivisty bylo 114, tj 18,84 %. Skutečně tedy můžeme hovořit o jedné pětině pachatelů recidivistů z celkového počtu. Tento trend trvá i nadále až do roku 2020.

Na výše uvedeném grafu můžeme tedy vidět, že pojistné podvody jsou stále v rukou prvopachatelů a v posledních letech recidivistů na poli trestného činu pojistného podvodu zatím stále ubývá.

Pokud bychom chtěli zjistit, jaká je situace mezi mladistvými v rámci pojistných podvodů, tak zde je stav velmi jednoduchý. Dle policejních statistik jsou počty u skupiny dětí a mladistvých rovny nule. A je tomu tak z prostého důvodu. Mladiství a pachatelé jsou nezpůsobilí k právním úkonům, a proto v pojistných podvodech nefigurují.

4. Pandemický rok 2020 s Covid-19

Abych mohla v empirické části této práce vyhodnotit, jaký dopad měla světová pandemie na pojistné podvody, pokládám za nutné alespoň stručně popsat, co je to Covid-19, co o něm víme a jaký dopad může na lidstvo mít.

Covid-19 byl označen takto, jelikož se jedná o skupinu virů, která způsobuje respirační onemocnění. Tento vir k nám dorazil z Číny a jelikož byl značně rozšířen již v druhé polovině roku 2019, dostal pojmenování Covid-19 (jedná se o zkratku jména viru či jeho označení a číslo je vzato z roku 2019, tedy období, kdy vznikl a rozšířil se.²⁶

Toto onemocnění nabralo na velkých obrátkách a v několika málo týdnech se rozšířilo do celého světa. Pandemie zasáhla celý svět a statisíce lidí onemocnělo

²⁶ *Státní zdravotní ústav* [online]. RUPRICH, J. Brno: Centrum zdraví, výživy a potravin. SZÚ: ©2021 [cit. 16. 01. 2022]. Dostupné z: www.szu.cz

a bylo nuceno zůstat doma a léčit se. V tom horším případě museli být převezeni do nemocnice, jelikož průběh onemocnění byl natolik vážný a ohrožující, že nebylo možné zvládnout léčbu v domácích podmínkách. Pandemie se stala natolik rozsáhlou, že způsobila značné problémy ve zdravotnictví, ekonomice, výrobě a dalších důležitých odvětvích, která byla zasažena, neustále jsou zasažena, a ještě v budoucnosti bude mnoho práce, abychom se postavili opět na nohy a mohli říci, že jsme ve stavu jako před rozšířením viru Covid-19. V uvedených odvětvích, a samozřejmě jejich výčet není rozhodně vyčerpán, nastaly komplikace i na úrovni mezinárodních vztahů, ať už ekonomických, obchodních apod.

Bohužel Covid-19 nezpůsobuje jen fyzická onemocnění, poškození a újmy, ale objevují se i značné psychické obtíže. Pandemická situace ovlivnila natolik životy lidí, že se lidé nedovednou smířit se situací a propadají depresím, úzkostem a bohužel se uchylují nejen k lékům proti depresím ale také k alkoholu a v neposlední řadě naprosto k fatálnímu konci, kterým je sebevražda. Výzkumy ukazují, že čísla lidí zasažených depresemi a lidí, kteří se pokusili o sebevraždu stoupla o dvojnásobek až trojnásobek.

Hlavními důvody jsou nižší platy, které byly zaměstnavatelé nuceni vyplácet, aby zachovali své živnosti a mohli udržet zaměstnance ve smluvním poměru.

Výzkumy také ukazují, že onemocnění covid-19 způsobuje nejen respirační onemocnění, ale také ohrožuje kardiovaskulární či nervový systém a tím pádem může zanechat chronické obtíže včetně těch psychických. Z toho právě plynou již zmíněné deprese, úzkosti. Lidé často tyto problémy řeší alkoholem nebo léky, z čehož může do budoucna vzniknout závislost jak na alkoholických nápojích, tak i na návykových a psychotropních látkách.

Dalším důsledkem pandemie je samota. Rok 2020 byl opravdu náročný, jelikož pandemie dosáhla takového počtu nakažených lidí, že téměř celý svět byl v tzv. lockdownu. Pracovalo se z domova a kulturní či sportovní život byl takřka pozastaven. Lidé byly uvězněni doma, mohli si jen nakoupit. Na toto právě doplatili nejvíce lidé, kteří žijí sami. Zde psychická stránka jedince utrpěla nemalým dílem, tyto osoby značně trpěly osamoceností a opuštěností.

Lékaři zabývající se lidskou psychikou měli doslova napilno a pacientů jim začalo přibývat.²⁷

Bohužel pandemická doba nebyla lehká a stále ještě není pro nikoho z nás. Je potřeba neustále bojovat, abychom situaci zvládli a mohli se vrátit no našeho „normálního“ života. Nicméně Covid-19 nás nějakým způsobem zasáhl všechny a každý se se situací vypořádával po svém. Jednou z těchto variant mohla být i právě trestná činnost. Je to jeden ze způsobů, jak přijít k penězům v tíživé životní situaci. Lidé si ale neuvědomují, že toto řešení je krátkodobé, krátkozraké a hlavně protizákonné. Anebo si to možná i uvědomují, ale pocit zoufalství byl větší, a tak neviděli jiné řešení. V tom nejhorším případě šlo jen o využití situace a možnosti, jak přijít k penězům bez práce a pohodlně.

4. 1 Teorie Anomie podle Émile Durkheima – vliv pandemie

Ne nadarmo se říká, že historie se opakuje. Nemusí to být myšleno doslovně, nicméně když se ohlédnu zpětně do 19. stol., narazím na stav či situaci společnosti, která se příliš neliší od současného stavu v době pandemie Covid-19. Mám na mysli tzv. teorii anomie, o které pojednává známý francouzský sociolog Émile Durkheim ve svých dílech a studiích.

Výraz anomie vychází z řeckého **a**, které je překládáno jako **ne** a **nomos**, jehož význam zní **zákon**. Jedná se tedy o stav bezzákonnosti neboli je to taková situace, kdy přestávají platit zákony, normy a uznávaná pravidla. É. Durkheim hovoří o takových pravidlech, které považujeme za samozřejmé. Když zavedl tento pojem do sociologie, měl na mysli to, že ve společnosti vládne nedostatečná sociální regulace.

²⁷ KŘÍŽOVÁ, IVETA. Covid ničí lidskou psychiku, problémy mají všechny generace. Řeší to pilulkami či alkoholem. In: *Lidovky.cz* [online]. 05. 11. 2020 [cit. 16. 01. 2022]. Dostupné z: [Covid ničí lidskou psychiku, problémy mají všechny generace. Řeší to pilulkami či alkoholem | Domov | Lidovky.cz](https://www.lidovky.cz/covid-nici-lidskou-psychiku-problemy-maji-vsechny-generace-resi-to-pilulkami-ci-alkoholem-|Domov-|Lidovky.cz).

Pojem anomie vyjadřuje rozklad či vymizení norem a pravidel a dochází k tomu v případech rychlých a zásadních změn ve společnosti. Je to stav, kdy přestávají platit normy a zásady původní, ale vlivem náhlé a nečekané změny ještě nejsou stanoveny nové. A jedinec ve společnosti najednou netuší, co má dělat a kam patří.²⁸

Člověk se řídí ve svém životě určitými pravidly, normami, modely chování, vzory, které ho někam směřují a tím pádem udávají jeho sociální orientaci a životní postoj. É. Durkheim dále hovoří o individualitě, což podle něj znamená, že každý člověk má své zájmy a potřeby a ty mohou být uspokojeny pouze v případě, že ve společnosti existují normy a požadavky společnosti, které jsou nejen pevně stanoveny ale také dodržovány.

V případě, že tomu tak není, nastává onen stav, který Émile Durkheim nazval stavem anomie, tedy stavem chaosu, bezmoci, strachu, samoty. Lidé se začínají chovat mimo stanovené a obecně uznávané normy.²⁹

Domnívám se, že v některých ohledech jsme se k takovéto anomii přiblížili i my v současné době pandemie Covid-19. Ve stručnosti se vrátím za počátek pandemie.

Virus nebyl dostatečně prozkoumán a netušili jsme, jak zasáhne do našeho organismu a jak moc jsme ohroženi. Při rozšíření nemoci do celého světa byly nařízeny přísné restriktce. Skoro od samotného počátku pandemie byl vyhlášen nouzový stav, který více méně odstartoval izolaci lidí od sebe navzájem. Na základě tzv. systému PES, který určoval parametry pro to, jestli budeme zpřísnovat opatření anebo je naopak rozvolňovat, jsme každý týden očekávali, co se bude měnit. Nicméně po čase i tento systém začal mít trhliny, jelikož platil pro celou ČR a situace byla značně rozdílná v jednotlivých krajích.

²⁸ CROSSMAN, A. Definice anomie v sociologii. In: cs. eferit.com [online]. [cit. 23. 02. 2022]. Dostupné z: [Anomie - definice a teorie v sociologii \(eferrit.com\)](https://eferrit.com)

²⁹ *Sociologická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR. Encyklopedie. soc. cas.: ©2020 [cit. 23. 02. 2022]. Dostupné z: [Anomie – Sociologická encyklopedie \(cas.cz\)](https://cas.cz)

A tady se domnívám, že mohla započít ona anomie, o které É. Durheim hovořil. Najednou se lidem nelíbilo, že by měli dodržovat pravidla stanovená pro všechny, když situace v jejich kraji byla příznivá a pandemie se jim do jisté míry vyhýbala nebo je zasáhla v mnohem menší míře než na zbytku území. A tak jsme museli celá země najednou sedět doma. Bylo nám dovoleno jen chodit do práce a na nákup potravin či léků. Veškeré služby byly utlumeny. Společenský, kulturní i sportovní život zamrzl. Pokud jsme potřebovali opustit domov za stanovených podmínek, nešlo to jinak než s rouškou (dnes s respirátorem) na ústech. Lidé byly uzavřeni doma. Najednou se ocitli bez jakýkoliv sociálních vazeb. Zůstali osamoceni.

Mnoho podnikatelů a živnostníků byli situací donuceni propouštět, v tom horším případě museli ukončit svou podnikatelskou činnost. Lidé přicházeli o zisky, výdělky, zaměstnání, společenské vazby a ruku v ruce i o své sociální postavení ve společnosti. Najednou to, na co jsme v době před pandemií byli zvyklí, přestalo platit a nastala nová pravidla, se kterými společnost nesouhlasila a byla nucena je dodržovat.

Dnes, kdy pandemie trvá již třetím rokem, společnost už touží po „normálním“ životě. Už nechce žádné příkazy, zákazy, zásahy do vlastního rozhodování apod. A tak se všelijak brání: nepoužívají dezinfekce ani ochranu dýchacích cest v uzavřených prostorech, kde je to nařízeno. Chodí mezi lidi, i přesto že mají pozitivní výsledek testu na Covid-19. Shlukují se hromadně na veřejných místech, aniž by mohli prokázat, že nejsou infekční. Shromažďují se, i když je to zakázáno.

Bohužel dochází i k agresivnějším formám protestů jakými jsou např. demonstrace. V současné době, kdy konečně máme očkovací vakcínu, po které jsme všichni toužili a po které všichni volali, někteří lidé zase nabádají, že je nebezpečná, protože způsobuje neplodnost nebo dokonce mění DNA. Na internetu vznikají takzvané „hoaxy“, které dezinformují obyvatelé a kazí práci a výzkumy odborníků, kteří se snaží pandemií porazit. Vlivní jednotlivci vystupují na sportovních či kulturních akcích a nutí svůj postoj druhým lidem a spoléhají na svou slávu a vliv.

Zaznamenávám bohužel to nejhorší, co se ve společnosti může stát. Lidé se nechovají tak, aby zachránili celou společnost, ale sebe samotné jako jedince. Samozřejmě každý jedinec myslí na to, co je pro něj nejlepší a také pro jeho nejbližší a rodinu. Nicméně jsem toho názoru, že pokud chceme pandemii porazit, musíme fungovat jako celek nikoli jako jednotlivci.

Faktem bohužel je, že už to celé trvá velmi dlouho a lidé jsou unaveni. Restrikce a podmínky, jak se v pandemii chovat, se mění ze dne na den a lidé už se „ztrácí“ v tom, co platí a co už bylo zrušeno. Společnost je vyčerpaná z věčného nařizování a zakazování. Trpíme i psychicky. Těšíme se na to, kdy nám nebudou rušeny koncerty, služby, sportovní a kulturní akce. Chceme se opět setkávat osobně ne přes sociální sítě.

Nezbývá nám než doufat v to, že už pandemie nebude mít dlouhého trvání a že se nám podaří vrátit se do běžného života, který nebude plný omezení. Navážeme opět na normy, pravidla, podle kterých jsme se řídili před pandemií a které nás zpět začlení do společnosti a vrátí nám náš společenský status.

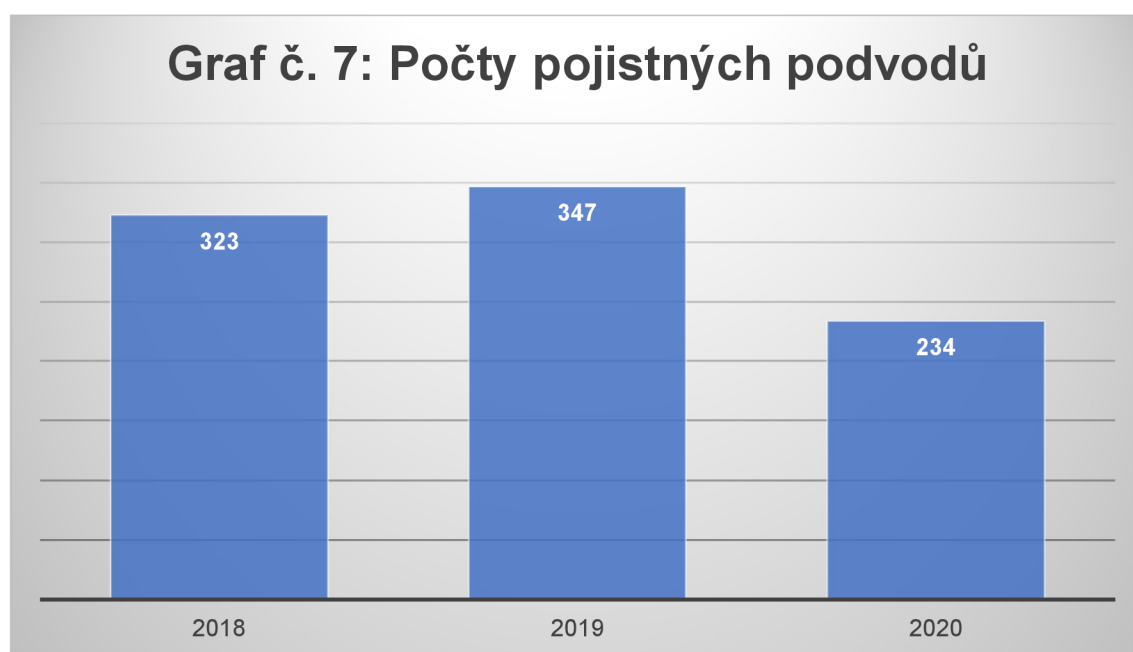
4. 2. Jak pandemie ovlivnila pojistné podvody. Srovnání let 2018, 2019 a 2020

V této kapitole se podíváme na podrobnější data a čísla, abych mohla situaci zhodnotit a skutečně zjistit, jaký dopad měla pandemie na pojistné podvody. Jestli jejich počet stoupl anebo klesl, zjistíme z grafického znázornění na základě dat z policejních statistik. Dále uvádím čísla České asociace pojišťoven a také čísla, která mi do dotazníku uvedla Generali Česká pojišťovna a. s.

Dle následujícího grafu můžeme na první pohled vidět, že období pandemie měla příznivý vliv na trestnou činnost a na pojistné podvody zvláště. Rok 2018, který označujeme jako před covidový, vykazuje 323 objasněných pojistných podvodů. Rok 2019 byl obdobím, kdy byla pandemie na počátku, jelikož k jejímu rozšíření došlo až v druhé polovině roku. A pokud měl Covid-19 skutečně vliv na počty pojistných podvodů, vypovídá o tom i jejich počet v roce 2019, jelikož ve srovnání

s předchozím rokem stoupl počet jen o necelé tři desítky případů. Ale v celkovém pohledu můžeme říci, že se nějak počty dramaticky nezvýšily.

Nicméně rok 2020, který již označujeme za covidový od jeho počátku až do konce, nám ukazuje, jak počet pojistných podvodů rapidně klesl a sice o 89 případů v porovnání s rokem 2018 a dokonce o 113 podvodů ve srovnání s předchozím rokem 2019.

Zdroj: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

V následujícím grafu můžeme vidět, jak se v období mezi lety 2018 a 2020 vyvíjeli pojistné podvody z hlediska způsobených škod.

Graf č. 8: Výše škod v Kč způsobených pojistnými podvody

Zdroj: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

Z výše uvedeného grafu je opět patrné, že tzv. covidový rok 2020 byl nejnižší i co do způsobených škod v Kč na pojistných podvodech. Když srovnáme roky 2018 a 2019, u předchozího grafu vidíme, že počty pojistných podvodů nepatrně stouply, nicméně u finančních škod již tak optimistický pohled nevidíme. Zatímco v roce 2018 byly způsobeny pojistnými podvody škody ve výši téměř 42 milionů Kč, tak v roce 2019 jsou škody o jednu třetinu vyšší, což vypovídá o faktu, že průměrná hodnota, která připadá na jeden spáchaný pojistný podvod výrazně stoupá. Jinými slovy chtějí pachatelé získat víc peněz na jednom pojistném podvodu, snad i proto, aby se jim riziko vyplatilo.

Naproti tomu rok 2020 je víc než optimistický, jelikož nejen počty pojistných podvodů jsou opravdu nízké v porovnání s předchozími léty, ale i škody způsobené pojistnými podvody jsou výrazně nižší.

Tady ale nesmíme zapomínat na jednu podstatnou věc a sice legislativní změnu účinnou od 01. 10. 2020. Zákon hovoří, že od uvedeného data se zvyšuje tzv. škoda nikoli nepatrná na dvojnásobek, tj. z původních 5.000 Kč na 10.000 Kč. A to je nezanedbatelný fakt, jelikož pokud škoda na pojistném podvodu je nižší než oněch 10.000 Kč, do statistik není započítána. Toto je jedna z odpovědí na otázku, proč na výše uvedených dvou grafech (grafy č. 7 a 8) jsou v roce 2020 nejnižší

počty pojistných podvodů a hodnota způsobených škod v Kč. I přesto, že legislativní změna se dotkla až posledního čtvrtletí v roce 2020, vliv na výsledky určitě má.³⁰

Nicméně druhým argumentem je i pozitivní fakt a skutečnost, že kriminalita a potažmo i počty pojistných podvodů opravdu klesly. V roce 2020 byl zaznamenán výrazný pokles kriminality v novodobé historii.

Pokud bychom se podívali na kriminalitu jako celek, hovoří statistiky jasně, registrovaná kriminalita je nižší o téměř 17 %. Naproti tomu objasněnost trestných činů je vyšší o více než 3 %.

Pozitivní stránkou na tom ale je, že pokles kriminality byl zaznamenán i napříč jednotlivými kategoriemi trestné činnosti, tj. oblast majetkové kriminality i hospodářské kriminality nevyjímaje.

A jaké jsou důvody poklesu? Jak vyplývá z vyjádření Policie ČR, je to právě způsobeno pandemií Covid-19, resp. opatřeními, která nás postihla. Restrikce byly natolik přísné, že pachatelé neměli možnost ani příležitost trestnou činnost páchat. Tzv. lockdown nás „uvěznil“ v domovech a vycházet bylo možné jen do zaměstnání a na nákup. Pohyb osob byl přísně kontrolován. Tento lockdown ve vládou vyhlášeném nouzovém stavu nás přiměl zůstat doma i několik měsíců.³¹

Následující tabulka nám ukazuje stav pojistných podvodů za rok 2020, který vykazuje Česká asociace pojišťoven. Nicméně je nutné vysvětlit určitá fakta. Tabulka hezky ukazuje druhy pojištění, u kterých jsou nejčastěji páchány pojistné podvody, tj. životní pojištění, pojištění vozidel, majetkové pojištění a pojištění odpovědnosti. Pokud čísla srovnáme s policejními statistikami, je na první pohled znát, že se čísla neshodují a ani si nejsou blízká.

³⁰ Policie ČR [online]. PČR: ©2021 [cit. 23. 01. 2022]. Dostupné z: [Kriminalita klesla o více než 16 procent! - Policie České republiky.](#)

³¹ Policie ČR [online]. PČR: ©2021 [cit. 23. 01. 2022]. Dostupné z: [Kriminalita klesla o více než 16 procent! - Policie České republiky.](#)

Je to dáno tím, že u dat uvedených Českou asociací pojišťoven je napsáno, že se jedná o šetřené případy pojistných podvodů. A jak je uvedeno i v dotazníku od Generali Česká pojišťovna a. s., viz příloha této práce. V počtech pojistných podvodů jsou uvedeny veškeré případy, které jsou označeny výrazem „fraud“ a které jsou prověřovány. Nicméně jsou zde zahrnuty případy, které se sice zdály být podvodné, ale pojistný podvod se u nich nakonec neprokázal, nicméně zůstávají i nadále ve statistikách prověřovaných případných pojistných podvodů.

Tabulka č. 1: Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění v roce 2020

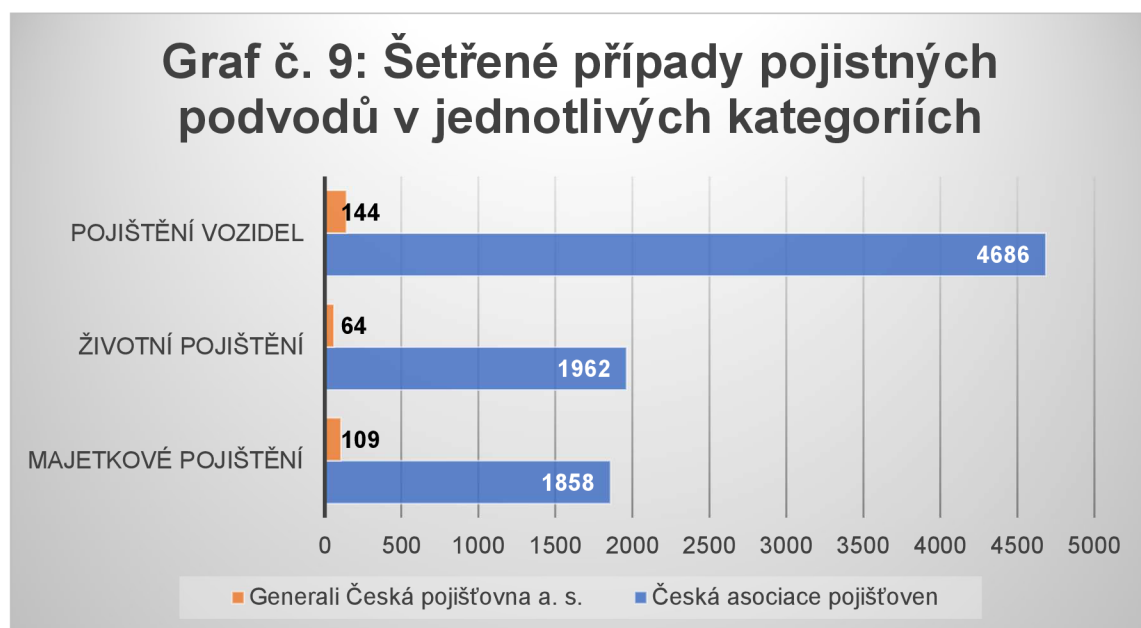
Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění v roce 2020				
obor pojištění	počet případů (v ks)	rozdělení	výše prokázané hodnoty (v tis. Kč)	meziroční změna
Pojištění vozidel	4 686	49%	359 739	105%
Pojištění majetku	1 858	19%	356 900	89%
Pojištění odpovědnosti	1 126	12%	384 490	170%
Pojištění osob	1 962	20%	130 225	79%
Celkem	9 632	100%	1 231 354	109%

Zdroj: [Česká asociace pojišťoven - POJISTNÉ PODVODY 2020: Nejčastěji se lidé snaží o podvod v pojištění vozidel, stoupají podvody v pojištění odpovědnosti \(cap.cz\)](#)

V tabulce jsou přehledně rozděleny druhy pojištění, u kterých Česká asociace pojišťoven nejčastěji eviduje pojistné podvody. Pojištění vozidel zaujímá téměř 50 % všech pojistných podvodů. Oproti roku 2019 zaznamenala Česká asociace pojišťoven nárůst o 5 procentuálních bodů. Rapidní nárůst byl zaznamenán i u pojištění odpovědnosti. Naopak pokles nastal u majetkového pojištění a pojištění osob. Celkem za rok 2020 eviduje Česká asociace pojišťoven nárůst šetřených pojistných podvodů o 9 procentuálních bodů.

Další zajímavý pohled je srovnání pojistných podvodů z hlediska druhu pojištění. Mezi nejčastější pojistné podvody patří podvody na životním pojištění, pojištění vozidel a pojištění majetku. Následující graf nám ukazuje srovnání, jaký počet prověřovaných pojistných podvodů evidovala v roce 2020 Česká asociace pojišťoven a jaký počet evidovala Generali Česká pojišťovna a. s.

Vzhledem k tomu, že Generali Česká pojišťovna patří k větším pojišťovnám v České republice, bude jistě zajímavé, porovnat, kolik procent z celku tato pojišťovna zaujímá mezi počty pojistných podvodů.

Zdroj: Generali Česká pojišťovna a. s. viz dotazník v příloze; www.cap.cz

V grafu č. 9 vidíme, jakou část zaujímá Generali Česká pojišťovna a. s. v případech prověřovaných pojistných podvodů v jednotlivých kategoriích, kterými jsou pojištění majetku, pojištění vozidel a životní pojištění. A kolik jich eviduje Česká asociace pojišťoven, která eviduje pojistné podvody za všechny členy institucí poskytující služby v oblasti pojištění.

Jak je na první pohled jasné, nejčastěji jsou páčány pojistné podvody na pojištění vozidel, asociace pojišťoven eviduje 4 686 případů za rok 2020, Generali Česká pojišťovna a. s. z tohoto počtu zaujímá 3 %. U životního pojištění je počet pojistných podvodů znatelně nižší a sice 1 962. A procentuální zastoupení

Generali České pojišťovny a. s. je rovněž 3 % a u posledního pojištění tedy u majetkového eviduje Česká asociace pojišťoven počet 1 858 a Generali Česká pojišťovna jich uvádí 109, což činí téměř 6 %.

5. Charakteristika pachatele pojistného podvodu

Můžeme říci, že každá trestná činnost či skupina trestných činů mají svá specifika, co se pachatelů týká. Určitě nelze s jistotou říci, že pachatelé konkrétního trestného činu budou vždy se stejnými znaky, vlastnostmi i dovednostmi, ale určité spojitosti bychom nalézt mohli. V následujících dvou kapitolách si charakterizujeme pachatele podle zákona i z hlediska kriminologického.

5. 1. Z hlediska trestněprávního

Co se týká pachatele, zákon říká, že pachatel pojistného podvodu dle § 210 trestního zákoníku může být jak fyzická osoba, tak i právnická osoba. Pro přesné označení pachatele je velmi důležité při řešení konkrétního pojistného podvodu zjistit, jak byl pojistný podvod spáchán a konkrétně která osoba za pojistitele, tedy za instituci, která poskytla pojištění, jednal.

Aby mohl být pachatel potrestán za své činy, je nutné vědět konkrétně, která osoba se na pojistném podvodu podílela či spolupodílela. Fyzická osoba se může na podvodu podílet tím, že při podpisu smlouvy, její změně nebo při nárokování pojistného plnění uvádí zkreslení nebo i nepravdivé údaje a tím se dopouští podvodu.³²

Bohužel pachatelem může být i osoba, která pojistnou smlouvu neuzavřela. Jinými slovy nejedná se ani o pojistitele (banku) nebo pojištěného. Nicméně se mohla

³² DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1234.

dopustit pojistného podvodu tím, že uvedla nepravdivé, zkreslené informace anebo podstatné informace zcela zatajila. Takovými osobami jsou zprostředkovatelé pojistných smluv nebo zmocněnci smluvních stran. Naštěstí i na tyto osoby zákon pamatuje.

Podle § 210 Trestního zákoníku lze postihovat i tyto osoby, jelikož je pachatel v tomto paragrafu označen slovy „ten kdo“ a není tedy konkrétně napsáno „pojistitel/pojištěný“ a dále je vymezena zákonem podmínka, že pachatelem pojistného podvodu je ten, kdo podal zkreslené, neúplné nebo pozměněné informace anebo podstatné informace zcela zamlčel. Tyto informace nemusely být uvedeny jen při uzavření smlouvy, ale kdykoli během doby jejího trvání, při její změně nebo při nárokování pojistného plnění v případě pojistné události. Za těchto podmínek se mohli pojistného podvodu dopustit i sprostředkovatelé, zmocněnci, obmyšlená osoba, likvidátoři pojistné události nebo i lékaři, kteří prováděli lékařskou prohlídku povinnou pro uzavření pojistné smlouvy.³³

5. 2. Z hlediska kriminologického – časté znaky

Pokud se podíváme na pachatele finanční kriminality, můžeme nalézt společné znaky, kterými jsou například jednání pachatele, které je promyšlené a dobře připravené. Pachatel se orientuje ve finanční oblasti nebo je dokonce v tomto oboru vzdělán. Jednáním pachatele vznikají značné škody na majetku.

Dalším ze znaků finanční kriminality je vysoká škoda na majetku a sice na vlastním majetku. Což platí i konkrétně pro trestný čin pojistného podvodu. Pachatel způsobí škodu na vlastním majetku, aby výnos z pojistného podvodu byl mnohonásobně vyšší. Pachatel pojistného podvodu páchá trestnou činnost z důvodu, že prostě může a ani nemusí být ve finanční tísní. Pachatele pojistného

³³ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1235, 1237.

podvodu můžeme nalézt nejen mezi klienty pojišťoven ale také mezi zaměstnanci nebo majiteli, což již dnes není žádnou výjimkou.³⁴

Jak jsem uvedla v úvodu této kapitoly, pachatelovo jednání u pojistných podvodů je precizně promyšleno a připraveno, ale nemusí to platit u všech druhů pojistných podvodů. Pokud se podíváme na pojistné podvody např. u pojištění odpovědnosti za škodu, pojištění domácností, cestovní pojištění, úrazové pojištění aj. nemusí pachatel disponovat zvláštními vlastnostmi či schopnostmi a ani nemusí být zvlášť inteligentní.

Pak máme skupinu pojistných podvodů, u kterých nepředpokládáme, že pachatel něco vlastní, jak je tomu u pojištění vozidel. Takový pachatel je sice vlastník nebo nájemce, nicméně nevyznačuje se také ničím výjimečným. Takový pachatel není ani středoškolsky vzdělán, nevlastní skoro žádný majetek, věkově se pohybuje v rozmezí 20 až 30 let a nemá výraznou inteligenci, jelikož se nechají snadno zlákat k podvodnému jednání jako tzv „bílý kůň“. Obdrží za to velmi malou finanční odměnu.³⁵

6. Etiologie pojistného podvodu

Důvody, proč pachatelé páchají pojistné podvody, mohou být různé. Pokud si uvědomíme, že pojistný podvod patří mezi majetkové trestné činy a cílem pachatele je obohatit se, pak můžeme předpokládat, že má jisté majetkové problémy a potřebuje získat peníze nebo se vyhnout platbám, které je povinen hradit, jak mu ukládá pojistná smlouva. Také může být ve finanční tísní a díky pojistnému podvodu může přijít k hotovosti, kterou obdrží vyplacením pojistného plnění.

³⁴ BALOUN, Vladimír. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. ISBN 80-86008-69-X. s 83-84.

³⁵ CHMELÍK, Jan, Viktor PORADA a Vlastimil PRŠAL. *Pojistné podvody*. Praha: Policie ČR, 2000. s. 16.

Příčiny můžeme hledat kdekoli. Pokud budeme hovořit všeobecněji, máme tím na mysli příčiny majetkové kriminality, kam pojistný podvod spadá. Pachatele mohly ovlivnit již důvody z dětství či mládí. Neefektivně využitý volný čas, lidé v okolí, kteří na budoucího pachatele měli negativní vliv. Kriminální prostředí, ve kterém mohl pachatel vyrůstat. A pokud toto kriminální prostředí bylo přímo v rodině, pak budoucí pachatel mohl nabýt dojmu, že získat finanční prostředky kriminální cestou je v podstatě běžná záležitost, a tudíž pro něj jiná cesta nepřipadala v úvahu. Značný vliv mohl také vzniknout již v předrevolučním období, kdy vztah k tzv. socialistickému majetku nebyl právě ukázkový. Jakmile přešel rok 1989, lidé díky změně režimu měli také velice slabé povědomí ve věcech právních. A pokud k tomu přičteme slabou morální úroveň, jsou příčiny nasnadě.³⁶

Velký vliv na příčiny majetkové kriminality, a tedy i na pojistné podvody mají také nezaměstnanost a chudoba. Pokud hovoříme o těchto dvou aspektech, pak k trestné činnosti dochází z důvodu zachování své existence a získání základních potřeb. Takovou situaci již vídáme v meziválečném a poválečném období. Proto také můžeme hovořit o tzv. „kriminalitě z nouze.“³⁷

Bohužel v současné době také hovoříme o „kriminalitě z blahobytu“. Tady už nehovoříme o základních lidských potřebách, ale o tom, že vlivem společnosti, ve které žijeme, máme neustálou potřebu se porovnávat s lidmi okolí. Ať už se jedná o spolužáky, kolegy v práci, přátele apod. Máme neustálou potřebu vlastnit lepší, kvalitnější a hodnotnější věci, než mají ti druzí. A jelikož na koupi těchto hodnotných věcí mnoho lidí nemá vlastní zdroje, uchylují se k trestné činnosti.³⁸

Jedním z dalších důvodů majetkové trestné činnosti bývá osobní vnitřní odůvodnění, že se páchají daleko horší trestné činy a vznikají daleko vyšší škody. Takže škoda, kterou páchá pachatel majetkové kriminality, není zas tak velká a nepoškozuje celou společnost a v tom objemu a množství se to vlastně ztratí.

³⁶ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČTA, Jana HULMÁKOVÁ a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3. s. 390.

³⁷ GRÍVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 324–325.

³⁸ GRÍVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 325.

Nesmíme zapomínat také na osoby, kteří nepracují, a tudíž si prostředky na základní potřeby získávají právě majetkovou trestnou činností. Máme na mysli např. lidi bez domova, dlouhodobě nezaměstnaní, propuštěné osoby z výkonu trestu, které se neuplatnily na trhu práce. Nebo hovoříme také o osobách, které se pohybují na pokraji životního minima. Pobírají tedy minimální mzdu, osoby odkázané na sociální dávky apod.

Pokud se ale na to podíváme z hlediska páčání pojistných podvodů, nepředpokládáme, že by tyto osob iniciovaly pojistné podvody. Pokud nemají na základní potřeby dostatečné finance a musí se uchýlovat k trestné činnosti, je víceméně vyloučené, aby uzavírali pojistné smlouvy a platily pravidelné měsíční splátky pojištění. Ovšem pokud na ně nahlížíme, jako na osoby ve finanční tísní, které zoufale potřebují peníze, mohou se tyto osoby snadno nechat přesvědčit, aby se staly součástí pojistného podvodu a vykonali „nějakou práci“ za určitý obnos.

Není ale pravdou, že k trestné činnosti se uchylují pouze lidé bez finančních prostředků. Majetkovou trestnou činnost potažmo i pojistné podvody páchají i lidé dobře zaopatřeni. Jejich důvody mohou být také různé. Přesto, že disponují majetkem a slušnými příjmy, nemají stále tolik, kolik by si představovali, a tudíž se nabízí opatřit si prostředky třeba i podvodem.³⁹

Jak je tedy z výše uvedeného patrné, majetková kriminalita, a tedy i páčání trestného činu pojistný podvod se může týkat osob ze všech vrstev obyvatelstva, pokud tedy budeme pomyslně dělit obyvatelé na nižší, střední a vyšší třídu. Jen se to děje u každé skupiny z jiných důvodů či pohnutek.

Pokud bychom chtěli shrnout příčiny páčání pojistných podvodů, mezi nejčastější patří:

a) osoba pachatele není poškozeným, tzn. svým jednáním nezpůsobí škodu sobě ale druhému,

³⁹ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA, Jana HULMÁKOVÁ a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3. s. 391.

- b) pachatel nabývá dojmu, že i přesto, že uzavřel pojistnou smlouvu a pravidelně platí splátky pojistného, nic z toho nemá,
- c) pachatel se chce pomstít a úmyslně poškodit pojišťovnu
- d) osoba pachatele má finanční problémy,
- e) pachatel spáchá pojistný podvod, protože prostě může nebo to chce zkusit,
- f) spáchání pojistného podvodu dopřeje pachateli vyšší sebevědomí,
- g) pachatel spoléhá na nízké procento odhalení pachatelů pojistných podvodů

A jakými způsoby jsou nejčastěji páchany pojistné podvody? Pachatelé poškozují sebe nebo věci, které jsou pojištěny. Spáchané předstírané nebo skutečné dopravní nehody a také zinscenované krádeže vozidel jsou velmi častým jevem v oblasti pojistných podvodů. A v neposlední řadě se dopouštějí žhářství, předstírají loupežná přepadení anebo předstírají vloupání do objektů.⁴⁰

7. Organizovaný zločin na poli ekonomické/finanční kriminality

Organizovaný zločin na poli ekonomické kriminality není zdaleka jen problém České republiky. Jedná se o celosvětový fenomén, nicméně stačí i nahlédnout k našim slovenským sousedům a zjistíme, že organizované skupiny trápí slovenské kriminalisty minimálně stejně jako ty naše. Pokud se i na Slovensku podíváme na aktivitu organizovaných skupin, velká většina páchá trestnou činnost v oblasti ekonomické. Nejčastěji zde řadí trestnou činnost v oblasti drog, praní špinavých peněz, pašování a mnoho dalších.

Výjimkou ovšem nejsou ani druhy podvodů včetně těch pojistných. Významnou činností organizovaného zločinu na Slovensku je obohacení pachatelů. Snaží se o získání nejen finančních prostředků ale i hmotného i nehmotného majetku. Bohužel dopadení pachatelů je velmi obtížné, jelikož část aktivit, které činí

⁴⁰ CHMELÍK, Jan, Viktor PORADA a Vlastimil PRŠAL. *Pojistné podvody*. Praha: Policie ČR, 2000. s. 24.

organizované skupiny, jsou legální. Proto nemá slovenská legislativa právní nástroje k zahájení trestního stíhání.

Velká většina aktivit jako součást organizované skupiny nevede jen k získání majetku a financí, ale také k získání kontaktů ve vysoké státní struktuře, které se jim do budoucna budou hodit ke korupci či k získávání státních zakázek. Popřípadě jim tyto kontakty mohou zajistit ochranu při případném trestním stíhání. Každopádně organizovaná trestná činnost je fenomén v celém světě a Slovensko není výjimkou. Za dobu samostatného státu a zejména v 90. letech bohužel výrazně posílil.⁴¹

Organizovaný zločin ohrožuje ve velkém měřítku celý svět. Jeho existence je nebezpečná z mnoha důvodů. Podrývá demokracii, silně narušuje veřejnou správu i politické spektrum. Pomoci výhružek získávají organizované skupiny přesně to, co chtějí, jelikož se zaměřují na chudé země bez ekonomické stability. Vyhrožují jim zbraněmi hromadného ničení.

Organizované skupiny vysoce ohrožují bezpečnost státu i občanů. Cílem organizovaných skupin je zisk a je jim jedno, jakým způsobem toho dosáhnou. Nabízejí služby a zboží, které nejsou zákonem povoleny či jsou přímo zakázány. Pokud bychom mohli porovnat organizovaný zločin a hospodářskou kriminalitu, můžeme vyzdvihnout jeden hlavní rozdíl a sice ten, že hospodářská kriminalita přímo ohrožuje a napadá ekonomiku státu. Zatímco organizovaný zločin poskytuje zboží či službu a nezpůsobuje přímou škodu.⁴²

V oblasti pojištění motorových vozidel kriminalita jen vzkvétá. Právě pojistné podvody hrají jednu z hlavních rolí a pokud je prováděna formou organizovaného zločinu, jde doslova o zlatý důl pro organizované skupiny. Rozmach tohoto druhu kriminálního jednání je fenomén 20. a 21. století. Bohužel už nemůžeme hovořit o kriminalitě na oblastní úrovni, ale tento fenomén je již na celostátní a mezinárodní úrovni, jelikož právě pomoci pojistných podvodů, kdy pachatelé zinscenují krádež

⁴¹ FRYŠTÁK, Marek a Eva BRUCKNEROVÁ. *Nové jevy v ekonomické kriminalitě: sborník příspěvků z mezinárodní konference. 1. vydání.* Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-2109-679-0. s. 49-51, s. 54.

⁴² VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA, Jana HULMÁKOVÁ a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky.* 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3. s. 479-480, s. 484.

vozidla, si organizované skupiny mohou přijít k velkým „ziskům“. A navíc právě v zahraničí mohou končit ona údajně zcizená vozidla.⁴³

Pojistný podvod je páchán již dopředu velmi propracovaným způsobem. U údajně zcizených vozidel jsou uváděny falešné identifikátory vozidla, jakými jsou např. VIN vozidla. Tyto identifikátory jsou převzaty od jiných skutečně havarovaných vozidel, ať už jsou z České republiky nebo i ze zahraničí. Ale podstatou je také to, že vozidlo je stále přihlášeno v registru silničních vozidel. Jak je vidět, celý systém je do detailu propracován a jeho odhalení je proto velmi nesnadné. Bohužel tomu nahrává i fakt, že vozidla v současnosti nejsou při přejezdech mezi jednotlivými státy natolik kontrolována jako tomu bylo před rokem 1989.⁴⁴

8. Prevence před pojistnými podvody, popř. jak eliminovat jejich počty

Eliminovat počty trestných činů je určitě hlavním cílem všech represivních složek ale určitě i přání všech občanů. U pojistných podvodů tomu není jinak. Při této trestné činnosti nedochází jen k finančním škodám a také k poškození jména institucí poskytující služby v oblasti pojištění.

Nejprve se podíváme na prevenci pro majetkovou kriminalitu. Jelikož pojistné podvody patří dle zvláštní části Hlavy V. trestního řádu mezi majetkové trestné činy.

Je zcela zjevné, že předcházení majetkové trestné činnosti není jednoduchou záležitostí. Pokud by tomu tak bylo, neměli bychom statistiky plné trestných činů. Ale rozhodně není od věci se prevencí zabývat neustále. Vždy můžeme přijít na určitý nástroj či opatření, které sníží možnosti pachatelům při páchání majetkové trestné činnosti.

⁴³ PORADA, Viktor, Vlastimil PRŠAL, Jan Chmelík. *Bezpečnostní teorie a praxe Sborník Policejní akademie ČR. Nové formy páchání pojistných podvodů v souvislosti s fingovanými krádežemi motorových vozidel.* Praha: Policejní akademie ČR, 2001. ISSN 1211-2461. s. 393-395.

⁴⁴ PORADA, Viktor, Vlastimil PRŠAL, Jan Chmelík. *Bezpečnostní teorie a praxe Sborník Policejní akademie ČR. Nové formy páchání pojistných podvodů v souvislosti s fingovanými krádežemi motorových vozidel.* Praha: Policejní akademie ČR, 2001. ISSN 1211-2461. s. 393-395.

Bohužel realita je taková, že i pachatelé přichází na stále nové možnosti a způsoby, jak trestný čin spáchat, a proto si troufám říci, že prevence a předcházení majetkové trestné činnosti je a bude nikdy nekončící příběh.

Jedním z hlavních nástrojů prevence je bezpochyby zákon, resp. právní normy, které jasně určují, co je zákonem zakázáno a v případě, že zákon bude porušen, bude pachatel potrestán.

Pojistné podvody již nejsou dávno záležitostí jedné osoby či jedné země. Pojistným podvodům se velmi dobře daří na úrovni organizovaných skupin a samozřejmě na mezinárodní úrovni. Na to musíme při prevenci pamatovat a nezapomínat, že je důležité zabránit pachatelům páchat trestnou činnost nejen na našem území, ale i na území jiných států nebo pachatelům cizí země na našem území. Proto jako jednu z hlavních nástrojů prevence zmiňuji zákon a jeho právní normy.

Jelikož jsou u pojistných podvodů na předních příčkách podvody týkající se vozidel, tak je určitě na místě zmínit právní normy týkající se vozidel. Jinými slovy řečeno úprava při manipulaci s vozidly např. při převozu přes státní hranice mezi jednotlivými státy. Je nutné, aby bylo v zákoně upraveno, jakým způsobem se mají vozila registrovat, jaké doklady musí každé jednotlivé vozidlo mít a jaké údaje musí v dokladech být uvedeny. Jakými listinami a náležitostmi musí vozidlo potažmo jeho majitel disponovat, aby mohlo vozidlo překročit státní hranice.

Samozřejmě nehovoříme jen o vozidlech. Právní úprava se týká i zboží zakoupeného na území jedné země a převáženého do jiné země. Mám na mysli starožitnosti, obrazy, vzácné exempláře např. zvířat či rostlin atd. Jinými slovy vše, co může být předmětem pojistného podvodu.⁴⁵

Rozhodně velký význam v oblasti prevence má tzv. situační prevence. Jde o takový způsob prevence, který jak z názvu vyplývá, znemožní pachateli využít situaci k páčání trestné činnosti. U majetkové kriminality je tento druh prevence víc než nutný.

⁴⁵ GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 326.

K tomuto druhu předcházení trestné činnosti nám slouží především technické vybavení. Může se jednat o kamerový systém, bezpečnostní zámky, mříže nebo jakékoli jiné technické zabezpečení vozidel nebo budov apod.

Každá fyzická i právnická osoba by měla ve vlastním zájmu chránit svůj majetek, jak nejlépe dovede a jak jí to její možnosti umožňují. Je zřejmé, že toto zabezpečení nám se sto procentní jistotou nezabrání, aby došlo k trestnému činu, ale může natolik zpomalit pachatelovo konání, že může být přímo při činu dopaden nebo dokonce může pachatele odradit, jelikož nebude schopen toto zabezpečení překonat a od trestného činu upustí.⁴⁶

Velmi efektivní ochranou majetku v rámci situační prevence se osvědčila policejní hlídka či fyzická ochrana v podobě osoby, která hlídá přímo na místě. Nicméně zde musíme zvážit dostupnost takovéto ochrany. Pokud bychom zvažovali policejní hlídku, musíme mít na paměti, že je potřeba dostatečné personální zastoupení, aby na úkor hlídání jednoho objektu nebyla zanedbána další povinnost těchto policistů. A pokud hovoříme o ochraně osobou např. z bezpečnostní agentury, je třeba počítat s tím, že tento druh ochrany je finančně nákladný. Proto je při volbě prevence nutné zvážit všechna pro a proti, aby ochrana majetku a předcházení majetkové kriminality byli co nejefektivnější a v reálných možnostech.⁴⁷

Rozhodně nesmíme opomenout možnost sdílení informací s jinými státy. Tento druh prevence se zejména uplatňuje v oblasti organizovaného zločinu a všeobecně u trestné činnosti na mezinárodní úrovni.

Mezi ty nejznámější patří systém Shengen, díky kterému si mohou policejní složky vyměňovat informace mezi členskými státy.

Pokud bychom hovořili speciálně o majetkové kriminalitě týkajících se vozidel, je zde systém EUCARIS, který propojuje evidence motorových vozidel, a tudíž mohou státy v rámci Evropy sdílet aktuální informace. Tento systém disponuje takovými informacemi, kterým jsou např. odcizená vozidla. Uvádí, zdali je vozidlo

⁴⁶ GRŮVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 326–327.

⁴⁷ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČTA, Jana HULMÁKOVÁ a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3. s. 394.

technicky způsobilé, jestli má vozidlo dokumenty v pořádku nebo jsou již neplatné apod. Uvedené informace velmi napomáhají k odhalování trestné činnosti u majetkové kriminality na vozidlech. Také se může jednat o vozidla, která byla součástí trestné činnosti, např. jako prostředek využitý k úniku z místa činu apod.

Pokud hovoříme o systémech sdílení informací mezi státy, rozhodně nesmíme zapomínat na národní organizaci Interpol, díky níž si mohou policejní složky vyměňovat důležité informace týkající se trestné činnosti.⁴⁸

Vedle situační prevence je také podstatná taková prevence, která se aplikuje v sociální sféře. Pokud hovoříme o předcházení trestné činnosti, nikdy bychom neměli zapomínat na výchovu dětí a mládeže. V oblasti majetkové kriminality mají i děti a mladiství bohužel své místo a je víc než nutné, aby se čísla pachatelů, zejména těch pod 18 let věku, neustále snižovalo. Proto je žádoucí, aby již na školách byly děti poučeny o tom, co je majetková trestná činnost, co jim za protizákonné chování a jednání hrozí a jaké důsledky by to pro ně mohlo mít do budoucnosti. Jak jim takové jednání může značně v životě uškodit. Samozřejmě prevence tohoto typu, tedy apelování na děti a mládež a jejich výchova neleží jen na bedrech vzdělávacích zařízení. Úplně první jsou rodiče, kteří by měli své děti vést k řádnému životu a poučit je o nesprávnosti protiprávního jednání.

Důležité pro to, aby se lidé neuchylovali k trestné činnosti, je také umožnit jim získání odpovídající práci na základě jejich kvalifikace a odbornosti. Pokud není možné těmto podmínkám vyhovět, aby měli lidé možnost se dále vzdělávat či requalifikovat. Toto vše může posloužit k tomu, aby občan po řádném ukončení studia měl možnost nastoupit do zaměstnání a vykonávat práci, za kterou dostane řádnou a odpovídající finanční odměnu, tj. plat či mzdu. Už tímto krokem se značně snižuje riziko protizákonného jednání a chování jednice. Pokud bude samostatný a zabezpečený, není důvod, aby se uchýloval k trestné činnosti.⁴⁹

Téma prevence majetkové trestné činnosti je velmi obsáhlé a dalo by se napsat mnoho stran. Nelze vytvořit univerzální preventivní opatření, které by fungovalo

⁴⁸ GRŮVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. s. 328–329.

⁴⁹ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA, Jana HULMÁKOVÁ a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3. s. 394.

na majetkovou kriminalitu všeobecně. Každá skutková podstata trestného činu v rámci majetkové trestné činnosti má svá specifika a pro konkrétnější představu je hledejme mezi reálnými případy a nich můžeme demonstrovat, kde byla prevence zanedbána nebo nebyla dostatečná nebo bylo velmi obtížné podvodu zabránit.

Zajímavý případ se stal v roce 2016 na Domažlicku. Zde se jednalo o případ pojistného podvodu, kdy skupina lidí byla součástí dobře fungujícího systému. Lékař, zprostředkovatel pojištění a skupina „pacientů“ byli domluveni a pomoci pojistných podvodů připravili pojišťovnu o víc než pět milionů korun na pojistném plnění.

Lékař nejen že se spolu s ostatními podílel na pojistném podvodu, ale také vystavoval falšované dokumenty, kterými byly lékařské zprávy, nálezy a posudky. Policisté při vyšetřování případů zjistili, že pojistné podvody byly páčány na smlouvách o úrazovém a životním pojištění. Jak říká trestní zákoník § 210 pojistného podvodu se dopustí ten, „*kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje.*“⁵⁰ A tady se přesně toto dělo v lékařských zprávách poskytované obviněným lékařem. Lhal o tom, že lidé utrpěly úraz, který se jim nestal. Pojištěnci uváděli nepravdivé údaje o svém zdravotním stavu.

Bohužel toto jsou přesně ony případy, kdy preventivně je velmi obtížné pojistným podvodům zabránit. Zde hrálo velkou roli ve prospěch obviněných právě to, že byli součástí dobře fungující skupiny. Vše bylo dobře domluveno. Pojištěnci uvedli falešné údaje do pojistných smluv, lékař tyto údaje potvrdil na základě svých lékařských zpráv a posudků. A zprostředkovatel pojištěven působil jako pojící element, který pro pojišťovnu dokumenty shromažďoval v pojistných smlouvách a vedl je jako pravdivé.⁵¹

V případech pojistných podvodů na životním či úrazovém pojištění je, troufám si říci, dost obtížné. Minimálně se očekává, že lékař by se pojistného podvodu nikdy

⁵⁰ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4. s. 1228.

⁵¹ *Policie ČR* [online]. PČR: ©2021 [cit. 21. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/>. [Případ pojistného podvodu a padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu - Policie České republiky.](#)

neúčastnil už jen z toho důvodu, že je to nemorální, a navíc riskuje svou lékařskou licenci. Nicméně získání finančních prostředků cestou pojistného podvodu je pro pachatele velkou motivací, a tak se nabízí otázka, jak tomuto předejít.

Já sama se domnívám, že výše trestu je jeden ze silných důvodů pro pachatele, aby se rozhodl, jestli trestný čin spáchá či nikoli. Pojištěncům ve výše uvedeném případě hrozily až pětileté tresty odnětí svobody. Pokud budeme uvažovat směrem, že za „dobré chování“ jim bude část trestu odpuštěna a pojistným podvodem si přišli na desetitisícové až statisícové příjmy, přistupují pachatelé k tomu způsobem, že jim to stojí za to, že se jim to lidově řečeno „oplatí“. Pokud se jim navíc podaří peníze chytře ukrýt nebo převést na jiné osoby a nelze jim dokázat, že jde skutečně o peníze nabyté trestnou činností pojistného podvodu, mají po propuštění z výkonu trestu slušný finanční základ do dalšího života.

Rozhodně by bylo víc než žádoucí, aby při prohlídce pojištěnce a při sepisování oněch posudků či lékařských zpráv byl přítomen ještě minimálně jeden další lékař, aby byly podklady pro pojišťovnu objektivní a posouzeny i jinými lékaři nezávislími na sobě. Samozřejmě je tato varianta personálně i finančně náročná. Ovšem pokud by se ukázalo, že náklady vynaložené na další posuzující lékaře jsou mnohem nižší než způsobené škody pojistnými podvody, které by lékaři podchytili, má tato varianta prevence určitě šanci na realizaci.

Není opravdu jednoduché najít možnosti, jak pojistným podvodům efektivně předcházet, zvláště když pachatelé fungují ve skupinách, které jsou výborně organizovány a vytvoří si dobře fungující systém.

Druhým případem se zabývala policie již v roce 2015 v Moravskoslezském kraji, kde byli obviněni čtyři muži z pojistných podvodů, které páchali pomocí luxusních vozidel. Mezi lety 2010 a 2017 se jim podařilo uskutečnit na tři desítky dopravních nehod, které byly inscenovány úmyslně a převážně v zahraničí např. v Chorvatsku, Německu, Polsku a na Slovensku.

Podstata tkvěla v tom, že si pachatelé vyhledali osoby, které za úplatu byly ochotny způsobit dopravní nehodu při které luxusní vozidlo údajně nabourali a zničili natolik, aby došlo k pojistnému plnění za tzv. „totální škodu“. Luxusních

vozidel měli pachatelé několik a ta figurovala v několika pojistných událostech opakovaně.

Stejně jako u předešlého případu šlo o skupinu osob, která měla vytvořený dobře fungující systém. Snad u tohoto případu s vozidly ještě lepší. Čtveřice mužů měla rozdělené jednotlivé úkoly. Jeden z nich páchal dopravní nehody společně s domluvenými lidmi, kteří po dohodě za úplatu bourali ona luxusní vozidla, další obviněný ze čtveřice výhradně jednal jen s pojišťovnamy apod.

Systém byl natolik propracovaný, že jednotlivými pojistnými podvody byla pojišťovnam způsobena škoda okolo 13 milionů korun a pokud by došlo k vyplacení všech pojistných plnění, než byli pachatelé dopadeni, došlo by ke škodě přes 18 milionů korun.⁵²

U těchto případů je prevence velice obtížná. Čtveřice mužů vytvořila naprosto dokonalý fungující model spolupráce. O tom také svědčí doba několika let a počet pojistných podvodů, které se jim podařilo uskutečnit. A výše škody, kterou způsobili a přišli si k milionovým částkám, mluví sama za sebe, že se jednalo o výborně promyšlený plán.

Ale přesto se domnívám, že jistá možnost pro eliminaci těchto pojistných podvodů na vozidlech při totálních škodách by mohla být a sice centrálním registrem totálních škod pro pojišťovny. Pokud se pojistné podvody prováděli na stejných vozidlech a na základě pojistných smluv uzavřených u různých pojišťoven, věřím, že by pojišťovny uvítaly, pokud by existoval registr pojistných událostí, kdy vozidlo bylo vyřazeno z evidence motorových vozidel na základě totální škody. V tomto registru by byla uvedena veškerá vozidla po totální škodě včetně jejich dokumentace, fotografií a popř. osob, která prováděla likvidaci.

Věřím, že by se tímto způsobem eliminovala alespoň část pojistných podvodů při totálních škodách vozidel. Kdyby pracovník pojišťovny při likvidaci vozidla uviděl v tomto registru vozidlo po totální škodě, které je velmi podobné nebo odpovídá typově, stářím apod. minimálně by si mohl porovnat údaje o vozidlech a mohl by

⁵² *Policie ČR* [online]. PČR: ©2021 [cit. 21. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/>.
[Pojistné podvody s luxusními vozidly - Policie České republiky.](#)

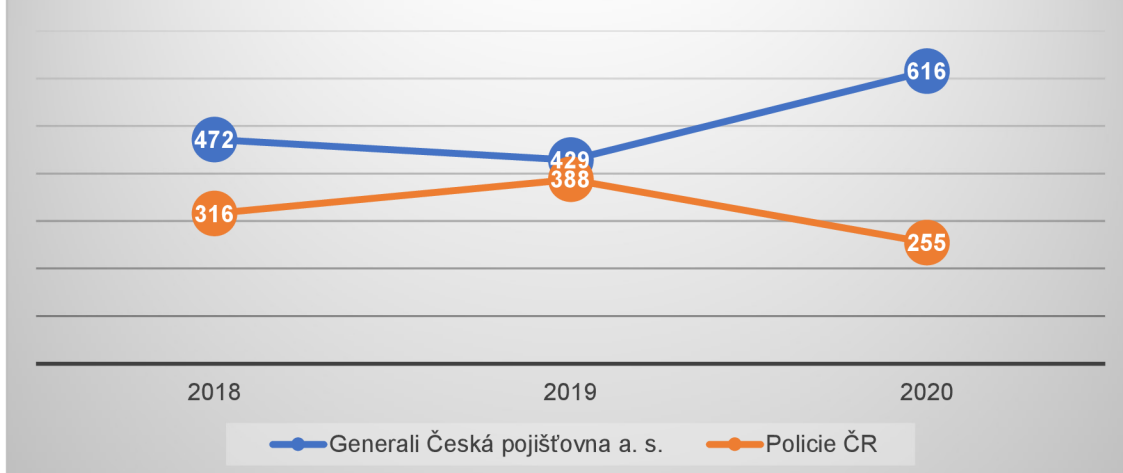
podvod vyloučit anebo dát podnět k tomu, že se zde může jednat o pojistných podvod.

Při pojistných událostech byl jedním z kontrolních „pilířů“ likvidátor pojistné události, který zhodnotil situaci, dokumenty, fotografie. Fyzicky si prohlídne vozidlo po nehodě a zhodnotí pojistnou událost. Nicméně v dnešní době, kdy trestná činnost v oblasti pojistných podvodů a zejména pojistných podvodů na vozidlech jen kvete a daří se jí víc než dobře, bývá také součástí organizované skupiny právě i onen likvidátor, který jedná u pojišťoven ve prospěch pachatelů a tím pádem schválí pojistnou událost a dojde k vyplacení pojistného plnění.

Jak je vidno z dvou uvedených případů pojistných podvodů, prevence není jednoduchá, ale rozhodně není nemožné. Podstatou prevence je být neustále napřed oproti pachatelům, a to je velmi náročné časově i finančně. Nicméně pokud by se ale podařilo alespoň eliminovat pojistné podvody a „zachránit“ statisícové až milionové škody na vyplacených pojistných plněních získaných trestným činem, resp. podvodem, mají určitě preventivní opatření smysl.

Jak ukazuje následující graf, tak pojišťovny jsou čím dál obezřetnější. A není divu, jelikož jakýkoli pojistný podvod je poškozují nejen finančně, ale také jim škodí z hlediska dobrého jména. A proto se rozhodli předcházet pojistným podvodům tak, že sebemenší podezření na možný podvod či nekalé jednání vede k prověření pojistné smlouvy.

Graf č. 10: Počty prověřovaných možných pojistných podvodů

Zdroj dat: Generali Česká pojišťovna a. s. viz dotazník v příloze; www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

Na uvedeném grafu jsem učinila porovnání, které je z hlediska prevence velmi zajímavé. Porovnání provádím mezi lety 2018 až 2020, tedy rok před Covid-19 a v letech pandemie. Již na první pohled je vidět, jak vysoká čísla eviduje pojišťovna.

Z policejních statistik jsem využila čísel, která představují registrované pojistné podvody, tedy ty, které ještě nejsou objasněny, a to z toho důvodu, jelikož pojišťovna nedisponuje čísly, které uvádějí jen pojistné podvody. Jak je uvedeno v dotazníku v příloze této práce, uvedené počty pojistných podvodů jsou případy, které pod výrazem „fraudové“ jsou předány příslušnému oddělení, aby prošetřilo, zdali se opravdu jedná o pojistný podvod, protože vše tomu nasvědčovalo. Nicméně ne u všech těchto případů se nakonec pojistný podvod prokáže.

V každém případě zde můžeme hovořit o opatrnosti zmíněné pojišťovny, jelikož při sebemenším podezření, že by se mohlo jednat o pojistný podvod pojišťovna předává událost k prošetření, aby se pojistný podvod potvrdil či vyvrátil.

Když zhodnotíme čísla v roce 2018, tak policejní statistiky evidují 316 registrovaných pojistných podvodů a pojišťovna jich eviduje o víc než třetinu více. Nesmíme zapomínat na to, že policie eviduje pojistné události z celé České republiky tedy za všechny instituce poskytující služby pojištění.

V roce 2019 není mezi čísly Policie ČR a Generali Českou pojišťovnou a. s. tak velký rozdíl, ale rok 2020 je ovšem nepřehlédnutelný, jelikož zde jsou čísla pojišťovny téměř o 142 procentuálních bodů vyšší, než jsou počty registrovaných pojistných podvodů ve statistikách Policie ČR.

Domnívám se, že právě zvýšená prevence a pozornost pojišťovny u podezřelých pojistných smluv byl v roce 2020 právě kvůli Covid-19. Tento rok postihla pandemie úplně celý. Mnoho lidí přišlo o zaměstnání nebo o své živnosti. Najednou neměli finanční zabezpečení, a tak případný pojistný podvod by jim mohl vyřešit ne jeden problém.

I přes to, že již víme, že kriminalita za rok 2020 klesla, a tedy i počty pojistných podvodů klesly, je jistě zajímavý pohled na prevenci v oblasti prošetřování již podezřelých případů, u kterých by mohl být prokázán pojistný podvod. Generali Česká pojišťovna a. s. eviduje v roce 2020 nejvyšší počty dle dotazníku, viz příloha. Nicméně jak je v dotazníku uvedeno, jedná se o prověřované případy, kdy je podezření, že se jedná o pojistný podvod.

9. Pojistný podvod de lege ferenda

Dle § 210 trestního zákoníku je trestný nejen dokonáný čin ale i příprava pojistného podvodu. Trestného činu dopouští ten, kdo uvádí hrubě zkreslené, nepravdivé informace nebo je zcela zamlčí, a to už v samotném začátku, tj. při uzavírání smlouvy nebo také při její změně. Dále se uvedené podmínky týkají likvidace pojistné události nebo uplatnění práva na pojistné plnění. Z těchto důvodů se domnívám a jsem názoru, že současná právní úprava je dostatečná a dostačující.

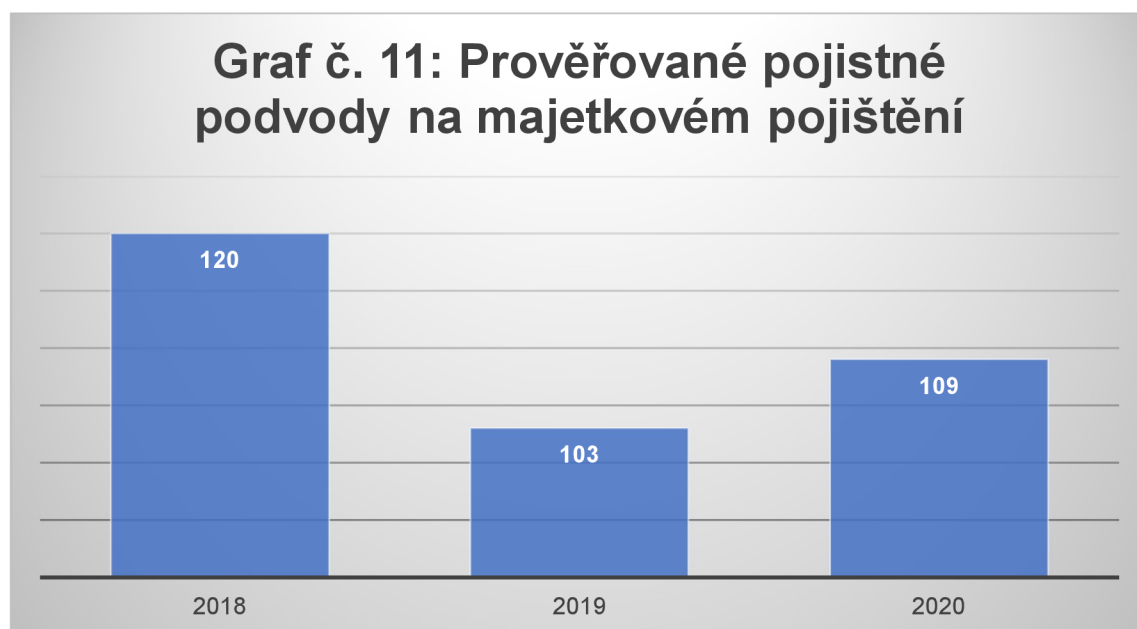
Nicméně je nutné být stále obezřetný, jelikož pachatelé pojistných podvodů jsou stále vynalézavější a bohužel není žádnou výjimkou páčání pojistných podvodů v organizovaných skupinách. Škody plynoucí z pojistných podvodů jsou stále vyšší a vyšší a způsobují veliké škody na majetku poškozených.

Já jsem toho názoru, že trest pro pachatele pojistného podvodu by měl být takový, aby se mu trestný čin pojistného podvodu silně nevyplatil. Zaměřila bych se na

peněžité tresty a propadnutí věci zejména dle odstavce 5 a 6. Domnívám se, že pachateli by měla také vzniknout škoda na tom co získal trestnou činností. Rozhodně by neměl mít z pojistného podvodu prospěch. V uvedených dvou odstavcích zákon hovoří mimo jiné o organizované skupině a podpory terorismu. Zde se domnívám, že se jedná o skutečně závažné přitěžující okolnosti, které by měli být patřičně trestány. Pouhé odnětí svobody se mi jeví jako nedostatečné. Rozhodně bych jej kombinovala minimálně s peněžitým trestem, aby pachatelé nezůstal jediný prospěch z trestného činu a už vůbec ne ten finanční, pro který vlastně onen pojistný podvod spáchal.

10. Vyhodnocení dat z dotazníku od Generali Česká pojišťovna a. s. Srovnání let 2018-2020

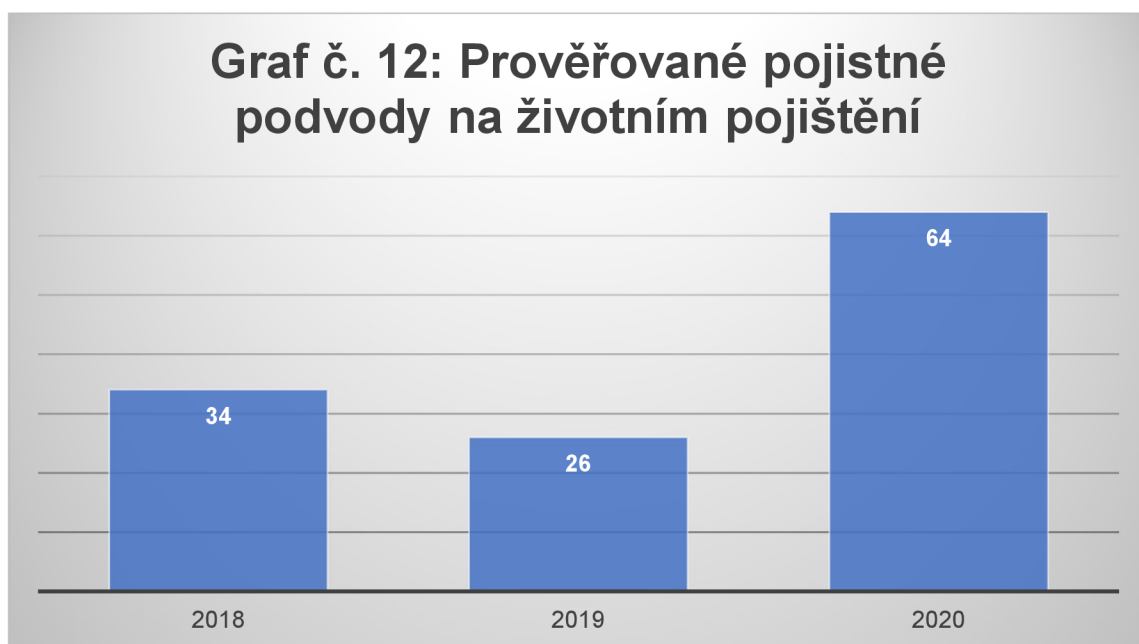
Následující tři grafy nám ukáží, jakou tendenci měly prověřované pojistné podvody v letech 2018, 2019 a 2020. Každý graf je věnován jednomu z druhů pojištění, u kterých jsou pojistné podvody páčány nejčastěji. Jedná se o životní pojištění, majetkové pojištění a pojištění vozidel.

Zdroj dat: Generali Česká pojišťovna a. s. viz dotazník v příloze

Graf č. 11 nám ukazuje, že došlo skutečně k poklesu pojistných podvodů na majetkovém pojištění. V roce 2018 jich Generali Česká pojišťovna a. s. evidovala 120. Nicméně v roce 2019 jejich počet klesl na 103. A přesto, že v roce 2020 jejich počet stoupl, můžeme hovořit o nepatrném vzestupu, jelikož počet je vyšší o pouhých 6 případech.

A hovoříme-li o prověřovaných pojistných podvodech, u kterých se ne ve všech případech potvrdí, že jde skutečně o pojistný podvod, je zcela reálné, že jejich počet mohl být stejný jako v roce 2019 či dokonce nižší.

Zdroj dat: Generali Česká pojišťovna a. s. viz dotazník v příloze

Životní pojištění tak optimistická čísla v roce 2020 nevykazuje. Hovoříme sice o prověřovaných případech pojistných podvodů, nicméně vidíme, že případů pro prověření bylo mnoho ve srovnání s lety přechozími. Zatímco v roce 2018 jich bylo 34 a v roce 2019 pouhých 26, v roce 2020 počet případů vzrostl na dvojnásobek oproti roku 2018 a dokonce o 146 % procentních bodů, než tomu bylo v roce 2019.

Nicméně pokud se zamyslíme na situaci v roce 2020. Kdy lidé kvůli lockdownu přicházeli o práci a neměli finanční zabezpečení, mohli se dopouštět podvodů právě nejvíce na životním pojištění. Mnohým by takový podvod vyřešil finanční

krizi, do které se po ztrátě pravidelného příjmu dostali. A tak se mohli dopouštět podvodů např. na základě fingovaných či úmyslných úrazů.

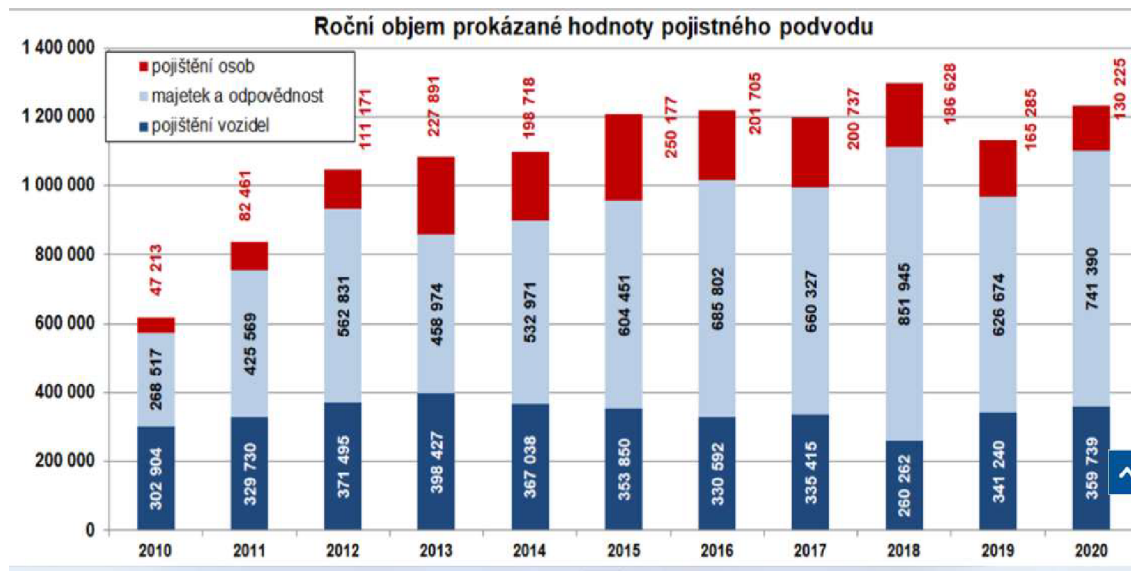
Zdroj dat: Generali Česká pojišťovna a. s. viz dotazník v příloze

Co se týká prověřovaných případů na pojištění vozidel, mají počty případů také vzrůstající tendenci, ale už ne tak dramatickou jako tomu bylo u životního pojištění. Zatímco v roce 2018 byl počet prověřovaných pojistných podvodů 111, o rok později klesl počet o 10 případů. V roce 2020 počet opět vzrostl a sice o víc jak čtvrtinu.

Preventivní chování je víc než nutností a vzhledem k tomu, že pojistné podvody jsou páchany čím dál sofistikovaněji a profesionálněji, je rozhodně na místě, aby byly už v pojišťovnách prověřovány sebemenší nesrovnalosti. V případě že se pojistný podvod nepotvrdí, mohou pojišťovny případ uzavřít s tím, že se jim podařilo vyvrátit podvodný úmysl. Také mohou případ vyhodnotit se závěrem, že udělali maximum, aby zabránily velkým ztrátám.

V případě oprávněného podezření, že k pojistnému podvodu dochází či může dojít, mohou zabránit vyplacení pojistného plnění.

Graf č. 14: Roční objem prokázané hodnoty pojistného podvodu

Zdroj: [Česká asociace pojišťoven - POJISTNÉ PODVODY 2020: Nejčastěji se lidé snaží o podvod v pojištění vozidel, stoupají podvody v pojištění odpovědnosti \(cap.cz\)](#)

Výše uvedená tabulka vypovídá o výtečné prevenci pojišťoven. Pojistné podvody a způsobené škody byly již natolik vysoké, že se díky větší obezřetnosti a prověřování i sebemenšího podezření na pojistný podvod daří odhalovat až dvojnásobek objemu škod na pojistných podvodech za poslední dekádu.⁵³

Graf ukazuje prokázané hodnoty, které jsou pro přehlednější a konkrétnější představu znázorněny ve 4 druzích pojištění. A díky této grafice můžeme snadno porovnat, jak stoupala úspěšnost prokázaných škod na pojistných podvodech od roku 2010.

Rok 2020 byl v tomto ohledu maximálně úspěšný u pojištění majetku a odpovědnosti. Částka, která byla prokázána přesahuje 740 mil. Rok 2018 byl ještě úspěšnější, zde se částka dostala dokonce nad 850 mil.

⁵³ Česká asociace pojišťoven [online]. ČAP: ©2022 [cit. 24. 01. 2022]. Dostupné z: [Česká asociace pojišťoven - POJISTNÉ PODVODY 2020: Nejčastěji se lidé snaží o podvod v pojištění vozidel, stoupají podvody v pojištění odpovědnosti \(cap.cz\)](#)

Pojištění vozidel zaznamenává také velkou úspěšnost v prokazování hodnot pojistných podvodů. Děje se tomu tak za posledních 6 let, kdy v roce 2020 částka dosáhla téměř 360 mil.

Bohužel ne tak dobře se daří oblasti pojištění osob, kdy nejvyšší prokázaná částka byla naposled v roce v roce 2015 a sice 250 mil. V roce 2020 se jedná pouze o 130 mil., což je pokles na polovinu.

Nicméně pokud bychom měli porovnat prevenci a v návaznosti na ni objem prokázaných hodnot na pojistných podvodech, je situace více než uspokojivá.

11. ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo zjistit, zdali měl tzv covidový rok 2020 a potažmo pandemie Covid-19 vliv na počet pojistných podvodů. Jestli počty pojistných podvodů klesly nebo naopak stouply. O kolik případů popř procent ke změnám došlo. A co bylo příčinou případných změn ve stavu pojistných podvodů.

Na základě policejních statistik jsem došla k závěru, že nejen počty pojistných podvodů ale i celková kriminalita výrazně klesla. Pojistné podvody zaznamenávají ve statistikách nejnižší čísla za posledních 10 let, tj. od roku 2011. A rok 2020 tedy, který označujeme jako covidový je právě tím rokem, který skutečně vykazuje nejnižší počet pojistných podvodů.

Můžu se domnívat, že důvodem této klesající tendence je právě pandemie Covid-19, jelikož rok 2020 byl ve znamení přísných vládních restrikcí a opatření, která nás dovedla k tzv. lockdownu. Lidé byli nuceni zdržovat se doma a povoleno bylo jen nakupování nutných potřeb jakými jsou bezesporu potraviny, hygienické potřeby a léky. Druhou povolenou činností bylo vykonávání zaměstnání. Navíc i dle Policie ČR v roce 2020 klesla nejen celková kriminalita, ale i jednotlivé druhy kriminality.

Nicméně nesmím zapomínat na údaje a čísla České asociace pojišťoven a Generali Česká pojišťovna a. s., kde čísla v roce 2020 stoupají oproti letům 2018 a 2019.

V empirické části jsem se také zabývala prevencí v oblasti pojistných podvodů. Na základě získaných dat jsem dospěla k faktu, že čísla ze statistik Policie ČR a institucí poskytujících služeb v oblasti pojištění nelze srovnávat, jelikož policejní statistiky vykazují objasněné případy pojistných podvodů, zatímco pojišťovny evidují i prověřované případy, u kterých se nemusí pojistný podvod prokázat. Nicméně na základě získaných dat zaznamenávají pojišťovny nárůst pojistných podvodů. I přesto že vzrůst počtu pojistných podvodů není nijak dramatický, tak přesto k němu dochází i v pandemickém roce 2020.

Ovšem z hlediska prevence si pojišťovny vedou víc než dobře, jelikož dle dat České asociace pojišťoven čísla jasně ukazují, že úspěšnost v prokazování

objemu hodnot pojistných podvodů je nad míru příznivá. Pojišťovny se zaměřili na prověřování pojistných smluv již od samého počátku a sebemenší podezření je neprodleně posuzováno.

Rozhodně by bylo zajímavé ve výzkumu ještě pokračovat a sice s čísly od několika pojišťoven zároveň. Čísla by ukázala, zdali jsou počty nebo procentuální zastoupení pojistných podvodů u jednotlivých druhů pojištění přibližně stejné nebo se diametrálně liší. Dál se určitě nabízí sledování dalšího vývoje počtu pojistných podvodů v následujících letech a sice minimálně do roku 2025. Další výzkum by odhalil, zdali trend klesajícího počtu pojistných podvodů bude i nadále pokračovat anebo se v tom horším případě vrátí zpět, jako tomu bylo před pandemií Covid-19. A nemalý význam by určitě mělo i rozšíření práce, kde by se počty a vývoj pojistných podvodů porovnal s okolními evropskými státy. Tento pohled by nám mohl ukázat, do jaké míry měl Covid-19 vliv na páchání pojistných podvodů napříč např. střední Evropou.

12. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Publikace:

- [1] BALOUN, Vladimír. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. ISBN 80-86008-69-X.
- [2] DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář. I. Díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4.
- [3] FENYK, Jaroslav, Roman HÁJEK, Igor STŘÍŽ, Přemysl POLÁK. *Trestní zákoník a trestní řád. Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou. 1. díl Trestní zákoník*. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-802-4.
- [4] FRYŠTÁK, Marek a Eva BRUCKNEROVÁ. *Nové jevy v ekonomické kriminalitě: sborník příspěvků z mezinárodní konference. 1. vydání*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-2109-679-0.
- [5] GROSS, Stanislav, Vlastimil PRŠÁL. *Pojistné podvody v životním a úrazovém pojištění. Karlovarská právní revue. Karlovy Vary: 2007, č. 3*. ISBN 9771801219007.
- [6] GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie. 5. aktualizované vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.
- [7] CHMELÍK, Jan. *Historie a současnost pojistných podvodů. Forezní vědy Právo Kriminalistika*. Praha: 2017, roč. 2 (2). ISSN 2533-4387.
- [8] PORADA, Viktor, Vlastimil PRŠAL, Jan Chmelík. *Bezpečnostní teorie a praxe Sborník Policejní akademie ČR. Nové formy páchaní pojistných podvodů v souvislosti s fingovanými krádežemi motorových vozidel*. Praha: Policejní akademie ČR, 2001. ISSN 1211-2461.

[9] VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA, Jana HULMÁKOVÁ a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.

Citace webu:

[10] CROSSMAN, Ashley. Definice anomie v sociologii. In: cs. eferrit.com [online]. [cit. 23. 02. 2022]. Dostupné z: [Anomie - definice a teorie v sociologii \(eferrit.com\)](https://eferrit.com)

[11] KŘÍŽOVÁ, Iveta. Covid ničí lidskou psychiku, problémy mají všechny generace. Řeší to pilulkami či alkoholem. In: *Lidovky.cz* [online]. 05. 11. 2020 [cit. 16. 01. 2022]. Dostupné z: [Covid ničí lidskou psychiku, problémy mají všechny generace. Řeší to pilulkami či alkoholem | Domov | Lidovky.cz](https://lidovky.cz)

[12] *Česká asociace pojišťoven* [online]. ČAP: ©2022 [cit. 24. 01. 2022]. Dostupné z: [Česká asociace pojišťoven - POJISTNÉ PODVODY 2020: Nejčastěji se lidé snaží o podvod v pojištění vozidel, stoupají podvody v pojištění odpovědnosti \(cap.cz\)](https://cap.cz)

[13] *Policie ČR* [online]. PČR: ©2021 [cit. 23. 01. 2022]. Dostupné z: [Kriminalita klesla o více než 16 procent! - Policie České republiky](https://www.policie.cz).

[14] *Policie ČR* [online]. PČR: ©2021 [cit. 21. 01. 2022]. Dostupné z: [https://www.policie.cz/Pojistné podvody s luxusními vozidly - Policie České republiky](https://www.policie.cz).

[15] *Policie ČR* [online]. PČR: ©2021 [cit. 21. 01. 2022]. Dostupné z: [https://www.policie.cz/Případ pojistného podvodu a padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezů - Policie České republiky](https://www.policie.cz).

[16] *Sociologická encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR. Encyklopedie. soc. cas.: ©2020 [cit. 23. 02. 2022]. Dostupné z: [Anomie – Sociologická encyklopedie \(cas.cz\)](https://cas.cz)

[17] *Státní zdravotní ústav* [online]. RUPRICH, J. Brno: Centrum zdraví, výživy a potravin. SZÚ: ©2021 [cit. 16. 01. 2022]. Dostupné z: www.szu.cz

Zákony:

[18] Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 08. ledna 2009, trestní zákoník (úplné znění).
Znění od 01. 01. 2022.

[19] Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 08. ledna 2009, trestní zákoník. Aktuální znění
od 01. 02. 2022 – 30. 06. 2023.

[20] Zákon č. 140/1961 Sb. ze dne 29. listopadu 1961, trestní zákon. Minulé znění
od 01. 04. 2009 – 31. 12. 2009.

Elektronické zdroje/web:

[22] www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality

Přílohy:

[23] Generali Česká pojišťovna a. s. viz dotazník v příloze

13. SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Stav kriminality v roce 2020

Graf č. 2: Stav hospodářské kriminality v roce 2020

Graf č. 3: Stav hospodářské kriminality v roce 2017

Graf č. 4: Počty pojistných podvodů

Graf č. 5: Poměr mužů a žen v případech pojistných podvodů

Graf č. 6: Počty recidivistů a prvopachatelů u objasněných pojistných podvodů

Graf č. 7: Počty pojistných podvodů

Graf č. 8: Výše škod v Kč způsobených pojistnými podvody

Graf č. 9: Šetřené případy pojistných podvodů v jednotlivých kategoriích

Graf č. 10: Počty prověřovaných možných pojistných podvodů

Graf č. 11: Prověřované pojistné podvody na majetkovém pojištění

Graf č. 12: Prověřované pojistné podvody na životním pojištění

Graf č. 13: Prověřované pojistné podvody na pojištění vozidel

Graf č. 14: Roční objem prokázané hodnoty pojistného podvodu

14. SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění v roce 2020